

MITTEILUNGSBLATT DER KROATISCHEN
KATHOLISCHEN GEMEINDEN

LEBENDIGE GEMEINDE

ŽIVA ZAJEDNICA

D2384 E · 2,- DM

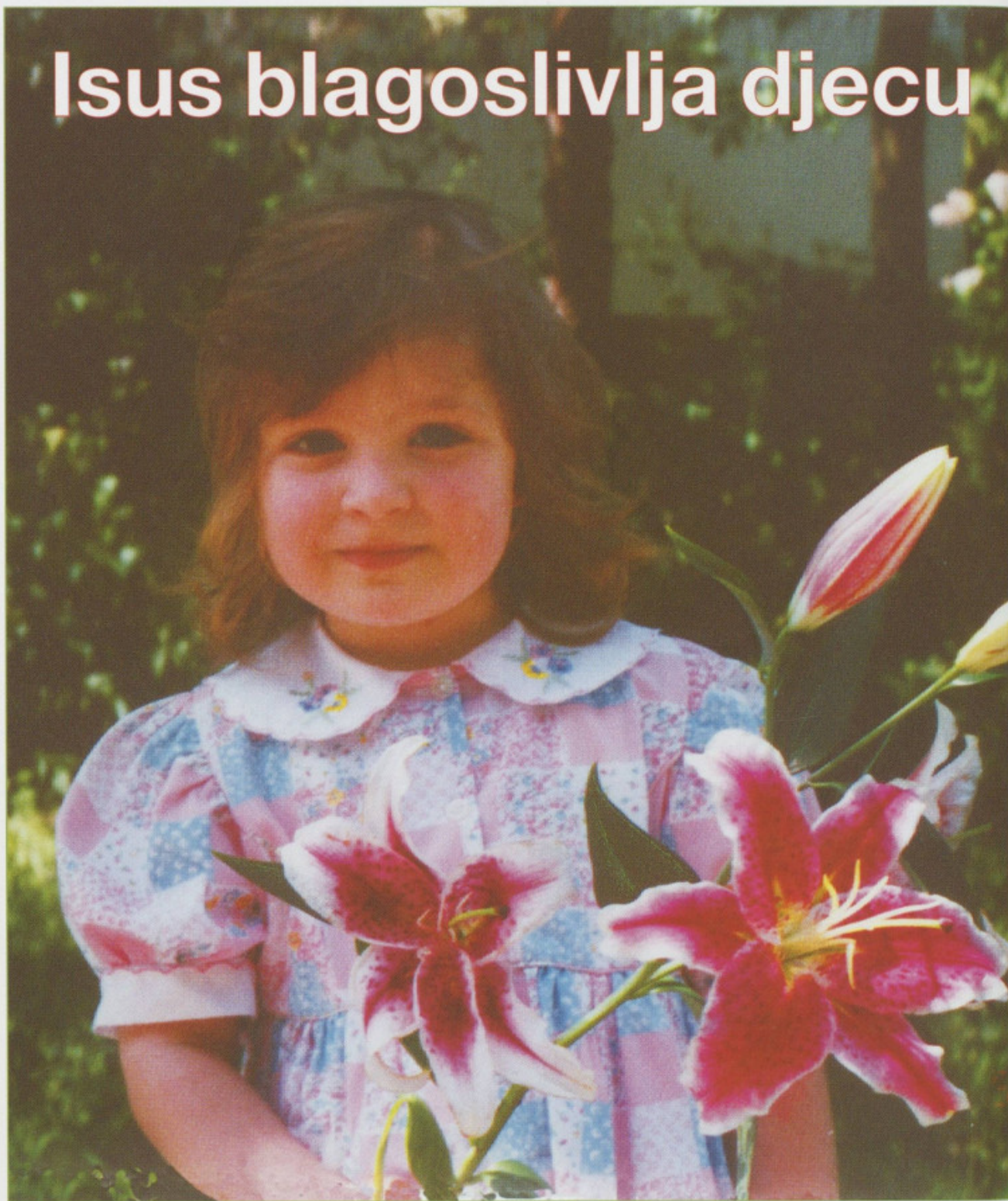
LIST HRVATSKIH
KATOLIČKIH ZAJEDNICA
BROJ 6 (181)
LIPANJ/JUNI 1997

Susreti sa živim Kristom

- Velika obiteljska slavlja
- Na strani dobra i istine
- Bio sam
na Golom Otoku
- Hrvatski koraci u Europi
- Tebi koja si mi život
darovala
- Uzroci i posljedice NDH

Isus blagoslivlja djecu

Tada mu neki donesu dječicu da na njih stavi ruke i da se pomoli. Kako ih učenici počnu riječima zaustavljati, Isus im reče: „Pustite dječicu

i nemojte im priječiti da dođu k meni, jer takvima pripada kraljevstvo nebesko“. I ode odanle pošto na njih stavi ruke.

(Matej, Mt 19,13–15)

Obiteljski sakramenti

Podjele sakramenata prve pričesti i krizme, dakako u sklopu misnih euharistijskih slavlja, bile su ovih mjesec-dva središnji događaji u većini naših zajednica. Ponajprije nas okuplja euharistija, susret sa živim i prisutnim Isusom Kristom pod posvećenim prilikama kruha i vina, te svakako susret jednih s drugima. Misni susret je vrhunac kršćanskoga bogoslužja, jer okuplja cijelu zajednicu, i to diljem svijeta. Euharistijski kongres u Wroclawu, pod motom „Euharistija i sloboda“, u nazočnosti sveprisutnoga pape Ivana Pavla II., još jednom je istaknuo duboko značenje euharistije za pojedinca, obitelj, zajednicu, Crkvu.

To se naime odlično vidjelo prigodom naših slavlja prve pričesti i krizme, kada su se oko stola Gospodnjega skupljale cijele župne zajednice i obitelji, a potom se slavilo u obiteljskim krugovima. Zato u ovom izdanju pišemo i izvješćujemo upravo o obiteljskim sakramentima.

Već smo pisali da „Živa zajednica“ kao mjesečni list, koji izlazi 10 puta godišnje, ne može, niti joj je to svrha, u stopu pratiti sva događanja, kao što to čine listovi koji češće izlaze ili elektronski mediji. Nastojimo da se list pojavi polovicom mjeseca, a nije nikada određeno da se pojavljuje upravo prvoga u mjesecu. Ritam izlaženja nekada odrede posebno važni događaji i svetkovine. Zato je „Živa zajednica“ u vašim rukama uvijek u pravo vrijeme. Bila bi još življa da se više javljate, pišete, kritizirate, da potičete i mlađe na čitanje, da se ne bojite uzeti je u ruke, da je preporučujete i drugima.

Onima koji već u lipnju kane na odmor, želimo sretan put i mirno more.

Uredništvo

ŽIVA ZAJEDNICA LEBENDIGE GEMEINDE

60435 Frankfurt am Main
An den Drei Steinen 42
Tel. (0 69) 54 10 46, Fax (0 69) 5 48 21 32

Herausgeber/
Izdavač: Kroatisches Oberseelsorgeamt
in Deutschland

Verantwortlich/
Odgovara: Bernard Dukić

Chefredakteur/
Glavni urednik: Anto Batinić

Redaktion/
Uredništvo: Stanka Vidačković, Jura Planinc,
Ivek Milićec, Jozo Sladoja, Jozo Župić

Mitarbeiter/
Suradnici: Željka Čolić, Dijana Tolić, Ivo Balušković,
Alen Legović, Marko Obert, Vlatko Marić

Satz + Layout: Ljubica Markovica

Lithos +
Seitenmontage: Fotosatz Service Bauriedl
64546 Mörfelden-Walldorf

Druck: Spenglers Druckwerkstatt GmbH
64572 Büttelborn

Jahres-
bezugspreis: DM 30,- incl. Porto (s poštarinom);
za ostale europske zemlje: DM 40,-
za prekomorske zemlje: DM 60,-

Bank-
verbindung: Konto Nr. 129072 (BLZ 500 502 01)
bei der Frankfurter Sparkasse

Piše: Anto Batinić

Ujače, za koga ćemo glasovati?

Izlazak na izbore je ispit osobne, društvene, nacionalne, pa i vjerske odgovornosti i zrelosti

Još uvijek se u gotovo svakoj svečanoj prigodi rado ističe kako je Crkva u Hrvata imala odlučnu ulogu u očuvanju ne samo vjerske, nego i nacionalne i kulturne svijesti, odnosno identiteta. Kroz sve povijesne epohe, povoljnije i manje povoljne, Crkva je svojom nazočnosti i djelovanjem u samom narodu čuvala ognjišta i hrvatske nacionalne samobitnosti, iako su ona u nekim povijesnim trenucima bila gotovo ugašena. Samim svojim poslanjem Crkva je, i kao zajednica vjernika i kao ustanova, društveni pa i politički čimbenik. Upravo zato se često nalazila na udaru vladajućih garnitura i ideologija, koje su kao po pravilu nastojale ograničiti ili sasvim zatrti crkveni utjecaj na narod.

Ne može se zanijekati veliki utjecaj Crkve na rušenje totalitarnog komunističkog sustava koncem osamdesetih godina. Kada su potom i u hrvatskom narodu puhnuili povoljniji vjetrovi, kada se moglo i trebalo birati između slobode i jarma, između neovisnosti i potčinjenosti, između vlastite državne budućnosti i sve izvjesnije jugosrpske asimilacije, Crkva je naravno, i prikriveno i otvoreno, stala na stranu općega dobra hrvatskoga naroda, na stranu demokracije, višestranačja, tržišnoga gospodarstva. Pritom se dakako ponovno našla na udaru, ali takvi udarci joj više nisu mogli nauditi.

Uobičajilo se da službena crkvena hijerarhija piše prigodna pisma u povodu događaja od važnijeg nacionalnog značenja. Takva pisma ili izjave obično se izdaju u povodu izbora. Zbog velike osjetljivosti problematike i opasnosti pristranosti za neku od demokratskih stranaka, te su poslanice pisane vrlo izbjirljivim jezikom i više manje poznatim općim frazama iz dokumenata II. vatikanskoga sabora ili iz nekih papinskih okružnica. Pismeniji promatrači ipak u svakoj od tih (pre)izbornih poslanica ili izjava mogu i između redaka pročitati crkvenu opciju u datom trenutku. Nekad s pravom, ali nekad i promaše, ovisno kako tko gleda.

Demokracija je sustav koji je ipak kompliciraniji od jednostranačja. Zahtijeva naime osobno zauzimanje i vrlo često osobno odlučivanje, opredjeljivanje, zauzimanje stava, biranje i glasovanje. I ova je godina vrlo važna izborna godina u hrvatskom nacionalnom korpusu, bilo u Hrvatskoj bilo u BiH. Neki su izbori održani, neki su u tijeku, a neki tek predstoje. Sedam godina demokracije, uz teški višegodišnji rat, nije bilo dostatno vrijeme za demokratski odgoj nacije. Da bi izbori postali rutinska stvar kao u drugim suvremenim zapadnim

demokratskim zemljama, treba proteći još puno vode i Savom i Dravom, a osobito Bosnom i Vrbasom. Zato nekim kritičkijim ljudima i u Crkvi, a osobito kritičarima izvan Crkve, smetaju službene crkvene poslanice o izborima, jer ih smatraju suvišnim ili proglašavaju pristranim. Za osudu su naravno sirovi i neodmjereni nastupi nekih svećenika koji bezrezervno agitiraju samo za jednu stranku ili osobu.

Ali, u sadašnjoj konkretnoj situaciji u vezi s općinskim izborima u BiH, bilo u inozemstvu bilo u domovini, očigledno je ponovno bila potrebna snažna intervencija Crkve, dakako u vezi s političkom sudbinom hrvatskoga naroda. Tek ovih dana je izašlo na javu da se za općinske izbore u BiH prijavio (a prijava s određenim rokom je nužni uvjet za glasovanje) katastrofalno mali postotak Hrvata, kako u inozemstvu, tako i u samoj BiH. Kao da svi čekaju zadnji čas, a mnogi i ne znaju za izbore niti ih zanimaju. Najveći broj hrvatskih katoličkih misija u Njemačkoj, na poticaj frankfurtskoga Dušobrižništva za Hrvate, zdušno se angažirao da Hrvate iz BiH informira i potakne na prijavljivanje za izbore, a pribavljeni su i ponuđeni prijavni obrasci, te stručna i materijalna pomoć u njihovu ispunjavanju i slanju. Misije su također obavještavale i poticale birače iz Hrvatske da glasuju na hrvatskim predsjedničkim izborima.

I nakon svih tih napora, nakon obznanjenog pisma biskupa BiH, odziv je, koliko se zna u vrijeme pisanja ovoga teksta, vrlo mršav. Netko će reći da Crkva ponovno mlati praznu slamu. Netko će opet kazati da to i nije crkveni posao, jer ljudi su kao svjesni i odgovorni, pa im ne treba crkveno skrbništvo. Rezultati su međutim porazni, osobito kad su u pitanju Hrvati iz BiH. Još jednom se, sa svom hitnošću, traži odgovor na pitanje, zašto je to tako. Naći će se svakako izlike i opravdanja u dugoj ropskoj povijesti, u urođenom oprezu, u poslovičnoj lijenosti. One više međutim ne piju vodu. Radi se jednostavno i o osobnoj i o kolektivnoj neodgovornosti, o nedostatku volje, inicijative i kreativnosti, pa i o sebičnosti. Zato je krajnje vrijeme da se i hrvatski birači i glasači, bilo na ovim bilo na nekim budućim izborima, trgnu i probude, da svojim glasom i izlaskom na izbore zaista sami odlučuju o svojoj sudbini, da se kane ispraznoga domoljublja, a prione uz moderno političko organiziranje i djelovanje. I ovo je nažalost ili nasreću jedna od povijesnih prilika koja se ne smije proigrati. Jer, možda je sljedeći put neće ni biti. Kri-
vnom onih koji ne biraju ili ne glasuju. ■

Anti-Drogenaktion in Split

Sehr geehrte Damen und Herren,
viele Grüße aus dem sonnigen Split.
Ich bin zwar kein Kroat, der in
Deutschland wohnt wie die meisten
ihrer Mitglieder, sondern ein Deut-
scher, der seit 4 Jahren in Kroatien
wohnt. Über eine humanitäre Organi-
sation bin ich hier nach Kroatien
gekommen, wohnte 3 Jahre in Zagreb
und jetzt in Split, um hier zu arbeiten.

Mich würden mehr Informationen über
ihre Organisation interessieren. Ich
selbst bin in Siegen geboren, und sehe
es als meine Aufgabe, anderen Men-
schen zu helfen. Hier in Split haben wir
gerade eine Organisation „Život je
više“ („Das Leben ist mehr“) gegründet

und unser Hauptanliegen mit dieser
Organisation ist die Resozialisierung
von Drogensüchtigen, von denen es
über 30 000 alleine in Split gibt. Im
Juni werden wir eine große „Anti-Dro-
gen-Aktion“ (A.D.A.) durchführen und
hoffen wirklich, daß wir Menschen
damit helfen können und das viele frei
von Drogen werden.

Es würde mich sehr freuen, bald etwas
von ihnen zu hören und wenn wir in
Kontakt treten könnten. Senden sie
mir doch bitte auch die Adressen von
ähnlichen Organisationen wie die irige.

**Uwe Müller, Krešimirova 6,
HR-21000 Split,
Tel./Fax: 00385-21-343878**

Tebi koja si mi život darovala

**Što bi se dogodilo da si
poslušala savjet ginekologa**

*Pismo pročitano u okviru proslave
Majčina dana u Hrvatskoj katoličkoj
misiji Hannover 9.5.1997.*

Danas kada čitav svijet slavi Dan maj-
ki, tebi majko koja si mi život darovala
izražavam svoju sinovsku zahvalnost.

Tvoje me kazivanje, majko, duboko
potreslo. Od tada je u mom srcu još
više ljubavi, pažnje i poštivanja prema
tebi i prema svim majkama. Često
razmišljam o tome što se moglo dogo-
diti da si poslušala savjet ginekologa. I
sada se zgrozim kada pomislim kako
sam mogao završiti prije nego li sam
na svijet došao. A sve je počelo tako
radosno. Kada si osjetila moje biće
pod svojim srcem radost je zračila s
tvog lica. Razlog svoje sreće nisi niko-
me odavala dok nisi postala sasvim
sigurna da pod tvojim srcem još jedno
srce kuca, da tvoj život još jedan život
nosi. Tada si rekla tati da će opet tata
biti. Sretan zbog toga, zagrio te, polju-
bio i na svoje grudi privio. Navečer je
na tvoje tijelo svoju glavu prislonio ne
bi li čuo znakove života koji si ti
osjećala, a koji je plod vaše i Božje lju-
bavi. Ni tvoje loše zdravstveno stanje
nije umanjilo tvoje radosti. Bogu si se
za svoje dijete molila, na ishranu i
držanje pazila. Nad svojim si zdravljem
zbog mog života zabrinuta bila.

Prolazili su dani, i tjedni su prolazili.
Rastao sam pod tvojim srcem. U pe-
tom mjesecu mog života, kada su već
svi organi bili u funkciji, a tvoje zdra-
vstveno stanje bivalo sve teže, liječnici
savjetovaše – abortus. I onako, rekoše,
već imaš troje djece. Iznenadna tak-

vim savjetom pokupila si se i pobjegla
kući. Strah zbog mog života natjerao
te u bijeg. Preostale mjesec provodila
si u molitvi i molitve suzama zalijevala.
Odlučila si svoje dijete pod svaku cije-
nu sačuvati. Još žarče si se Bogu moli-
la i svoje dijete još više zavoljela. Zabr-
injavalo te, reče mi, da bi tvoje zdravst-
veno stanje moglo moj život ugroziti.
Nikada ni pomislila nisi da je možda
moj život doveo u pitanje tvoj. Maleno
nevino dijete ničiji život ugroziti ne
može. Tako si razmišljala. I da ono nije
samo tvoje već još više Božje dijete
koje ti je Bog povjerio na čuvanje.

Molila si i prepustila se volji Božjoj.
Predanje u volju Božju unosilo je mir i
spokoj u tvoju dušu i tvoj život. Opet je
radost bila na tvom licu, a kod zadnjeg
termina kod ginekologa i na njegov
zadnji savjet hrabro si rekla: „Ne! Bit će
onako kako Bog hoće.“ Takvom vje-
rom i takvom odlučnošću zadivila si i
same liječnike koji su od tada tebi s
pažnjom i poštovanjem prilazili. Neko-
liko dana pred porod posebno si se
Bogu za mene molila i Bogu me zavjet-
ovala. I rodio ti se – mušić. Liječnik ti
je prvi pristupio, čestitao i rekao: „To je
bila volja Božja!“ A to je bio onaj koji ti
je pobačaj savjetovao. Blaženo si se
nasmiješila i uzvratila: „Da, Bog je tako
htio!“ „I tvoje rođenje, sinko, nije mi
ugrozilo zdravlje već ga povratilo.“

Sve mi to majka ispriča tek u mojoj
dvadesetpetoj godini, u najsvečanijem
trenutku moga života.

„Majko, rekoš, takvim bi majkama tre-
balo spomenik podignuti.“ A ona će
meni pametnije: „Ne treba sinko! Djeca
su naša naši najljepši spomenici!“ ■

Zbirka pjesama „Otpadnik“

Poštovani uredniče,
u suradnji sa sisačkim ogrankom Matice
hrvatske objavio sam 11. veljače 1997. godine
vlastitu knjigu pjesama „Otpadnik“. Knjiga
sadrži osamdeset pjesama osebujnoga
lirskoga dijapazona: od spontanih doživ-
ljaja prirode, satire na račun novopečenih
urbanih bogataša – demokrata, prenoše-
nja traumatskih iskustava iz bivšega reži-
ma, fragmenata iz domovinskog rata do
egzistencijalne tjeskobe i osjećaja samo-
će kao lajtmotiva „Otpadnika“. Ova knjiga
pjesama se može naručiti, po cijeni od 50
kn (ili 8 US\$) po primjerku (u cijenu su
također uračunati i troškovi otpreme u
prekomorske zemlje) na adresu: Josip
Hrastović, Staro Pračno, 1. desni odvojak 2a,
44000 Sisak, Croatia, tel. 385-44-42790,
fax: 385-44-545043, E-mail: josip.hrasto-
vic@public.srce.hr. Dio knjige postavljen je
na INTERNET: url [http://www.ergraf.hr/tis-](http://www.ergraf.hr/tis-kara-md/)
[kara-md/](http://jagor.srce.hr/~johrast/) i <http://jagor.srce.hr/~johrast/>.
Također molim da mi se jave svi ljudi koji
bi mogli kvalitetno organizirati, dakako uz
adekvatan honorar za svoje usluge, pro-
daju ove knjige, poglavito namijenjene
hrvatskim iseljenicima u dijaspori.
Želim naglasiti da je dio prihoda od proda-
je namijenjen u dobrotvorne svrhe.
Unaprijed zahvaljujem. Josip Hrastović, Sisak

OBAVIJESTI

Nova adresa Generalnog konzulata RH u Frankfurtu

Generalni konzulat Republike Hrvatske
se od 1. travnja preselio. Nova adresa
konzularnog ureda nalazi se u frakfurts-
koj četvrti Bockenheim u ulici **Am Wein-**
garten 25, 60487 Frankfurt. Uredovno
vrijeme ostaje nepromijenjeno: od
ponedjeljka do petka od 9 do 14 sati,
četvrtkom od 9 do 14 i od 17 do 19 sati,
a subotom od 9 do 12 sati.

Novi telefonski brojevi su:

Informacije: 0 69/70 71-005
Konzularna služba: 0 69/70 71-007,
008, 009
Odnosi s javnošću: 0 69/70 71-015
Telefax: 0 69/70 71-011.

Ovjereni prijevodi

Posaljite mi telefaksom svoje dokumen-
te, a ja Vam u najkraćem roku dostavljam
ovjerene prijevode za hrvatski i njemački
jezik; **Blaženka Brkić: 0 69/789 28 08;**
fax. 7 89 25 08

FRA PETAR ANĐELOVIĆ,
PROVINCIJAL
BOSNE SREBRENE

Mir i dobro za Bosnu

Iz Bosne ipak nešto dobrog! Ovogodišnju nagradu za ljudska prava ugledne Friedrich Ebert Stiftung iz Bonna dobio je čovjek iz Bosne, bosanski fratar, provincijal franjevačke provincije Bosne Srebrene, fra Petar Anđelović. U službenom obrazloženju se kaže da mu se nagrada dodjeljuje zbog dugogodišnjeg rada na izgradnji razumijevanja među narodima i vjerama u BiH i šire, zbog zauzimanja oko međureligijskog dijaloga i za ljudska prava, zbog zauzimanja za socijalnu pravdu kao osnovicu pomirenja i mirnog sporazumijevanja, zbog nastojanja oko mira i pomirenja, te mirnog rješavanja sukoba, kao i zbog hrabrog osobnog zauzimanja za razumijevanje između strana sukobljenih u ratu, te protiv religioznog i političkog ekstremizma. Ističe se također da se iz istih razloga tom nagradom odlikuje i cijela bosanska franjevačka provincija.

Strogi i izbirljivi ocjenjivači za ovu nagradu, iz zaklade bliske SPD-u, i da su sve htjeli, nisu izgleda mogli zaobići franjevačku misiju u Bosni i ne uvidjeti njezino veliko značenje. Ono je dakako i vjersko, i crkveno, i franjevačko, i mirovno, i socijalno, i humano, i humanitarno, i nacionalno, a time svakako ima i svojevrstu političku težinu.

Nakon što je banjolučki biskup Komarica nedavno nagrađen sličnom nagradom i nakon što je kardinal Puljić također pobrao brojna priznanja, i ova nagrada provincijalu od Bosne iznimno podiže ugled i Crkve i njezina naroda u BiH. Kad se zna da je politički ugled hrvatskoga političkog vodstva u BiH katastrofalan, da je za navodne ratne zločine optužen najveći broj Hrvata upravo iz BiH, tada ova nagrada dolazi kao melem na ranu, a Katoličku crkvu i franjevece uvažava kao pozitivni i konstruktivni čimbenik usred krvave bosanskohercegovačke stvarnosti. Iz Bosne, dakle, ipak nešto dobrog! A. B.

- Freiburški moralni teolog Eberhard Schockenhoff izjavio je da je smrt mozga ipak odlučujuće mjerilo za smrt jednog čovjeka. Mozak integrira sve dijelove organizma u jednu cjelinu, a time je, prema današnjem stupnju znanosti, instanca koja jamči tjelesno-duhovnu cjelovitost. Totalni infarkt mozga je siguran znak smrti jednog čovjeka.
- Nakon višegodišnjih nastojanja crkvenih mirovnih udruga, ponajviše Pax Christi, Zemaljski sud u Berlinu je rehabilitirao katoličkog svećenika Maxa Josefa Metzgera, kojega je nacistički sud 1943. osudio na smrt zbog veleizdaje, a smrtna presuda je izvršena u travnju 1944. Metzger je bio utemeljitelj ekumenskog pokreta Una Sancta i Društva Krista Kralja.
- Imati djecu danas znači riskirati da se brzo postane siromašan, tvrdi Regine Hildebrandt, ministrica socijalnoga rada u pokrajini Brandenburg. U toj pokrajini, prema jednoj studiji, 10 % obitelji živi ispod granice siromaštva od 1400 DM mjesečno. Svako treće domaćinstvo je zaduženo ili mu prijeti zaduživanje. Nezaposlenost, neizvjesna ekonomska politika i budžetski deficit tako sve više uzdrmajaju i mirnu i bogatu Njemačku.
- Poljski bibličar i biskup Gnjezna Henryk Muszynski dobio je nagradu Leopold Lucas Sveučilišta u Tübingenu, a za nastojanje oko poljsko-židovskog sporazumijevanja. Muszynski je osnivač i predsjednik katoličkog instituta za židovsko-kršćanski dijalog u Varšavi.
- Ima jedan rat o kojem se gotovo nigdje ne piše, a vodi se u brdskim područjima sjeverne Kolumbije i na granici s Panamom. Ondje se žestoko bore ljevičarski gerilci, desničarski eskadroni smrti i vojska, kao i drogeraška mafija. Žrtve tih sukoba su obično mali seljaci, a trenutačno ih se oko 7000 nalazi u bijegu iz tog ratnog kaosa u džungli.
- U Plymouthu (Engleska) je po prvi put održan susret „posvećenih djevice“. One polažu zavjete siromaštva, čistoće i poslušnosti, ali ne pripadaju ni jednom redu niti redovničkoj zajednici nego žive u svijetu. Taj oblik duhovnog života bio je najčešći u srednjem vijeku, a Vatikan ga je oživio sedamdesetih godina. U Britaniji već 25 godina djeluju „posvećene djevice“, a ima ih oko stotinu.
- Aachenski biskup Heinrich Mussinghoff izjavio je da u Crkvi trenutačno vlada inflacija radnih krugova, riječi i tiskanoga papira, ali da se malo što ostvaruje u životu. „Ne želimo jedinstvenost i uniformnost, nego u Crkvi moramo priznati razne boje“, rekao je.
- Pripravljajući se za 2000. godinu Vatikan je odlučio priznati još neke povijesne pogreške i zablude. Još ove godine priredit će se dva skupa s temama: „Korijeni antisemitizma u kršćanskom svijetu“ i „Inkvizicija“. Očekuje se da će papa u oba slučaja javno priznati krivnju Crkve, jer su biskupi, pape, pa čak i sveci tolerirali i vršili progone židova opravdavajući ih svojom vjerom.
- Tri četvrtine čitatelja „Church of England Newspaper“ ne žele princa Charlesa za budućeg poglavara Anglikanske crkve – zbog rastave braka s princezom Dianom. Na čelu Anglikanske crkve tradicionalno stoji kraljica ili kralj Engleske.
- Nitko ne zna, a pitanje je hoće li se ikada saznati, koliko je ljudi pobijeno u Zairu, samo zato što su Hutu ili Tutsi pleme. Novi zairski iliti kongoanski diktator Kabila bijesno ali neuvjerljivo opovrgava navode međunarodnih organizacija i očevidaca o nevjerojatnim razmjerima masakra koje su izvršile njegove snage. Masakri se nastavljaju u Ruandi i Burundiju. U Ruandi je nedavno ubijeno 17 učenika jednoga obrazovnoga centra, jer se nisu htjele izdvojiti po svojoj plemenskoj pripadnosti. S njima je strijeljana i jedna časna sestra, ravanateljica centra, te četiri druge osobe.
- Indijska biskupska konferencija, uz potporu nekih međunarodnih organizacija, uvodi „Dan djevojaka“, a slavit će ga 8. rujna na blagdan Gospina rođenja. Time se želi dati dolično dostojanstvo djevojkama i ženama, koje su u Indiji teško diskriminirane zbog tradicionalnih običaja, napose zbog miraza prigodom udaje. Zbog toga su česti pobačaji kao i umorstva novorođene ženske djece, što pokazuje i brojačani nesrazmjer: na 1000 momaka u Indiji dolazi 929 djevojaka.
- Nadbiskupija i grad Köln slavit će sljedeće godine 750. obljetnicu polaganja temeljnoga kamena za veliku kölnsku katedralu. Nadbiskupija je već izdvojila 7,5 milijuna maraka za proslavu, a grad će prirediti koncerte, izložbe i predavanja o značenju katedrale kao raspoznajnoga znaka grada.

DR. IVO PILAR, NEPOZNATI I PREŠUČENI STRADALNIK, POVJESNIK I PROROK

Piše: Jura Planinc

Prvi otkrivač velikosrpske ideologije

Prije 80 godina pojavilo se epohalno djelo dr. Ive Pilara (1874.-1933.) „Južnoslavensko pitanje i Svjetski rat“

Malo je bilo Hrvata, koji su već prije stvaranja umjetne tvorevine, koja će se od 1929. zvati Jugoslavija, vidjeli, da ona može životari samo kao velikosrpska tvorevina bezakonja i laži. Dr. Ivo Pilar je svoje proročanstvo platio glavom. Ubijen je 1933. godine u Zagrebu.

Ivo Pilar je rođen 19. travnja 1874. u Zagrebu, gdje je i odrastao. Narodno gospodarstvo, povijest i pravo studirao je u Beču i Parizu („Ecole de droit“). Hrvatsku, Bosnu i Srbiju dobro je poznao obilazeći ih pješice na bezbrojnim putovanjima. Kao sudac prisjednik kod suda u Sarajevu djeluje u doba austrijske vladavine na organiziranju Hrvata, te je jedan od utemeljitelja „Hrvatske narodne zajednice“ za BiH.

Od 1905. do 1920. god. bio je odvjetnik u Tuzli. Živio je u blizini Hrvata, Bošnjaka i Srba. Izmjena kulturnih vrijednosti među ta tri naroda splasnula je poslije prisilnog ujedinjenja 1918.

Potkraj Prvog svjetskog rata objavio je pod izmišljenim prezimenom **Südland** pozamašnu knjigu: „**Južnoslavensko pitanje i Svjetski rat**“. Premda je tražio reformiranje Austro-Ugarske carevine, tj. stvaranje hrvatske države od Hrvatske i Bosne i Hercegovine unutar Carevine, knjigu su austrijske vlasti zabranile.

Prema oštrom Pilaru jezgra je južnoslavenskog pitanja u tome da se srpstvo razvija na oštro imperijalističkom, jednako vjerskom kao i nacionalno-političkom nastojanju, koje hoće sve ostale južne slavenske narode podjarmiti te na ruševinama drugih država osnovati svoju veličinu. Kratko rečeno, svo njihovo jugoslavenstvo nije ništa drugo, nego srpstvo i služba tom srpstvu. Opširno opisuje Pilar do danas zlokobnu ideju „svesrpsva“, koje je utemeljeno na bizantsko-orijentalnim društvenim običajima i počiva na ideji srpsko-ortodoksne Pečke patrijaršije, koja je osnovana za Osmanliju. Širenje srpstva prema zapadu i sjeveru ne može se razumjeti bez poznavanja povijesti Bizanta, a srpske unutarnje krize ne mogu se do danas shvatiti bez poznavanja osmanlijsko-turske povijesti.

Hrvati su, prema Pilaru, ukorijenjeni u rimsku, franačku, katoličko-habsburšku povijest. Prepoznatljivi su po osobnom

pravu, osobnoj pobožnosti, univerzalizmu, čovjekoljubivosti, reformaciji i po idejama Francuske revolucije, koje su preuzeli u 19. stoljeću.

Ivo Pilar je 1917. god. predvidio u svojoj knjizi da jedinstvena južnoslavenska država može postojati samo kao „Velika Srbija“.

Knjige imaju također svoju povijest; („Habent sua fata libelli“ = „I knjige imaju svoju sudbinu“, Terentianus Maurus, De litteris, 258). Pilarovo djelo: „**Južnoslavensko pitanje**“, izašlo 1917. god. u Beču na njemačkom jeziku, pokupovala je i uništila srpska tajna služba. Posjedovanje te knjige poslije 1918. god. bilo je kažnjivo.

Rano ujutro 3. rujna 1933. god. dr. Ivo Pilar naden je mrtav, ubijen iz pištolja srpskog agenta, u svojoj kući u Zagrebu. Pilarova smrt imala je velikog odjeka u javnosti. Sprovodu je prisustvovao velik broj ljudi iz svih slojeva hrvatskog društva. Pokojni je dr. Ivo Pilar po mnogočemu zadužio hrvatsku kulturu.

U filozofiji, sociologiji, povijesti, socijalnoj ekonomiji, biologiji, pravu i arheologiji pa čak i u zamašnom području problema hranjenja čovječjeg organizma; na svim tim područjima dr. Ivo Pilar se istakao svojom oštromnošću, neslomivom energijom i idealizmom. Njemu je uvijek bio glavni cilj: pobjeda dobra nad zlim. On je prvi analitički razotkrivao „tehnologiju“ velikosrpske imperijalističke ideje presizanja prema hrvatskim etničkim i povijesnim područjima.

U prijevodu s njemačkog objavljena knjiga dr. Ive Pilara za vrijeme NDH-a doživjela je veliku popularnost. Koliko su se Titovi jugobarbari bojali istine i mrzili onoga, koji ju je proširio među hrvatski narod, pokazuje i činjenica, da su 1949. god. ubili prevoditelja Pilarove knjige Fedora Puceka.

U Zagrebu je knjiga dr. Ive Pilara opet ugledala svjetlo dana s dolaskom slobode, a 1995. konačno je pronađena do sada nepoznata Pilarova pisana ostavština. Iste godine izlazi u Njemačkoj na njemačkom jeziku skraćeno izdanje Pilarove knjige pod naslovom: **Ivo Pilar, Eine Geschichte Kroatiens, Serbiens und Bosniens**, koje je doživjelo već treće izdanje. To

Dr. Ivo Pilar

pokazuje koliko je dr. Ivo Pilar još uvijek aktualan. Nakon više od 70 godina svakakvih jugolaži, podvala, lopovluka Karadordjevićevih i Brozovih slugu, oni su sami svojim postupcima pokopali i osramotili ideju o zajedničkoj državi. Od 1918. do 1990. Hrvati su na svojoj koži iskusili jugobezakonje i ono fašističko i ono jugokomunističko i rekli mu jednom zauvijek zbogom. U tome otrežnjenju odigrao je veliku ulogu i dr. Ivo Pilar, jer nema veće ljubavi od one, položiti život za svoju braću od Drave do hrvatskoga Jadrana. ■

ZANIMLJIVO

Toplotni rekord 1996.

Prošla 1996. bila je najtoplija godina u povijesti meteoroloških mjerenja. U prosjeku je bila toplija za 0,05 Celzijevih stupnjeva od dosadašnje rekordne 1990. Prilično tople bile su i 1993. i 1994., ali su nešto hladnije bile 1991. i 1992., i to zbog erupcije vulkana Pinatubo na Filipinama. Taj vulkan je izbacio u zrak više tona prašine koja je gotovo dvije godine štitila Zemlju od pretjerana sunčeva zračenja. D.Tolić

EUHARISTIJSKO OTAJSTVO

Piše: Vlatko Marić

Susret sa živim Kristom

**Razmišljanje uz 46. međunarodni euharistijski kongres u Wrocławu.
Trostruka priče: Kristovim zajedništvom, Riječju, Tijelom i Krvlju.**

Papin posjet Poljskoj prve nedjelje mjeseca lipnja poklapa se s održavanjem 46. euharistijskog kongresa u Wrocławu. Euharistijski kongresi podsjećaju nas na euharistijsku stvarnost Crkve i imaju za cilj naglasiti važnost euharistije za Crkvu i kršćane. To je isto tako prilika za teologe da razmisle o euharistijskoj stvarnosti Crkve i njenoj prisutnosti i djelovanju u svijetu. Crkva tom prilikom poziva kršćane na razmišljanje, ali još više na susret s Isusom Kristom. To je iznova podsjećanje na onaj čin kojim je Isus Krist otkupio svijet i pomirio čovjeka s Bogom. Euharistija je znak, simbol ljubavi Isusa Krista i njegova Oca prema čovjeku.

Isus je želio ostati s nama

Ove godine završetak Euharistijskog kongresa poklopio se s blagdanom Tijela i Krvi Kristove. Ovaj blagdan kao i Euharistijski kongres podsjeća na trajnu prisutnost Krista koji spašava one koji u njega vjeruju i koji žele ući u Njegovo i Očevu kraljevstvo. Ne smijemo zaboraviti da je nakon Duhova liturgijska godina ušla u svoj tijek koji obično nazivamo „vrijeme kroz godinu“. Naime, veliki liturgijski događaji, koji su bitno utemeljili i odredili kršćanstvo, prošli su: sada nastaje vrijeme kada svaki kršćanin treba kršćansku poruku ostvariti u vlastitom životu. Stoga je važno razmisliti o čovjekovu svakodnevnom življenju i načinu kako biti u trajnoj vezi s Isusom Kristom, jer Krist je, nakon uzašašća postao nevidljiv svojim učenicima. Biblijski tekstovi Novoga Zavjeta nam jasno kažu da se Isus Krist nije htio potpuno udaljiti od svojih učenika nego je želio biti s njima. Ostavio im je svoju *Radosnu vijest* da je naviještaju, ali isto tako ostavio im je i znak svoje prisutnosti među njima: *euharistiju*. Euharistija je znak prisutnosti Krista među njegovim učenicima, ali isto tako uvijek novo podsjećanje na ljubav Krista i njegovog Oca prema čovjeku, na spasiteljski akt koji je Krist ostvario svojom smrću i uskrsnućem. *On je znak i zalag čovjekovog spasenja*. Svako euharistijsko slavlje podsjeća nas na taj čin. Isus Krist je došao na ovaj svijet da bi nas oslobodio smrti i uveo život, u Božje kraljevstvo. Kruh i vino u euharistijskom slavlju postaju Tijelo i Krv Isusa Krista. U tom slavlju Krist nas poziva da se hranimo njegovim Tijelom i Krvlju kako bismo i mi mogli ući u život, u kraljevstvo njegova Oca. Zato je svako euharistijsko slavlje susret s uskrslim Isusom koji nas tom prilikom hrani svojom Riječju, svojim Tijelom i Krvlju. Ta hrana nam je nužno potrebna za naš hod kroz život.

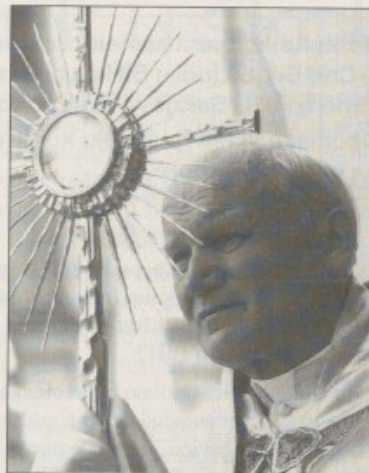
U svakom euharistijskom slavlju mi se trostruko pričestujemo, ulazimo u zajedništvo s Kristom i izvršavamo njegove zapovijedi. Prvi aspekt pričesti jest ostvarivanje zajedništva s Kristom, ali i s drugim Isusovim učenicima.

Isus je onaj koji skuplja svoje učenike u zajednicu, u Crkvu: „Gdje su dvojica ili trojica sabrana u moje ime, tu sam i ja među njima“ (Mt 18,20). Bez ovog aspekta zajedništva koje se ostvaruje slavljenjem euharistije bilo bi teško zamisliti Crkvu.

U euharistijskom slavlju/misi kršćanin se pričestuje isto tako Isusovom Riječju koja nam otkriva Isusa Krista, otvara oči naše duše i tijela da bismo lakše razumjeli sebe i svijet te lakše prebrodili teškoće našeg svakodnevnog života. Božja/Kristova Riječ upućena zajednici, isto tako je upućena i svakom kršćaninu. Božja Riječ otkriva kršćaninu lice Boga koji ga ljubi, ali isto tako lice čovjeka kakvo bi trebalo biti u očima Božjim.

U euharistijskom slavlju pričestujemo se Tijelom i Krvlju Kristovom. Pričest Tijelom i Krvlju Kristovom jest pričest Kristom koji je pobjeda nad grijehom, spasenjem koje je ušlo u život čovjeka. To je sjedinjenje čovjeka s umrlim, uskrsnulim i živim Kristom.

Ove tri vrste pričesti koje kršćanin doživljava u euharistijskom slavlju, svaki kršćanin morao bi uzeti ozbiljno. Morao bi ozbiljno razmisliti i o svom odnosu prema euharistijskim slavljinama/misi. Kršćanin ne bi smio nikako propustiti jednu od ovih triju pričesti u euharistijskom slavlju/misi je važna za susret, život s Isusom Kristom. To praktično znači: doći spreman na euharistijsko slavlje na susret s Kristom ali i s braćom ljudima. Biti spreman na slušanje Božje Riječi ali i njeno prakticiranje. Cijelo euharistijsko slavlje jest poziv kršćaninu postati poput Krista, njemu se suobličiti, biti kristolik. Zapravo kršćanin koji živi euharistijsko slavlje u svom svakodnevnom životu, jest slika Isusa Krista. Krist je vidljiv za svijet samo kroz život i svjedočanstvo njegovih učenika. Kršćanin ne smije zaboraviti da ga je Krist poslao upravo biti njegovim svjedokom u svijetu. Kroz Crkvu, kršćane, svijet može upoznati Krista. To je poruka koju smo shvatili iz događaja Duhova. Ta poruka Duhova, zadaća je Crkve, svakoga kršćanina. Stoga je Duhovski događaj je vrlo znakovit i ostaje model za naviještanje Krista svijetu.

Kako sudjelujemo u euharistiji/misi?

Euharistijsko slavlje, sjećanje na Isusovu posljednju večeru, jest slavljenje njegove smrti, uskrsnuća, jest afirmiranje Isusove prisutnosti, susreta s čovjekom vjernikom. Iz ovog euharistijskog susreta s Kristom zajednica vjernika crpi snagu za djelovanje u svijetu. Crkva je bila uvijek svjesna dubine susreta kršćanina s Isusom Kristom u euharistijskom slavlju. Zato su dimenzije zajedništva (susreta vjernika i Krista), dimenzija slušanja Božje Riječi te primanje Tijela i Krvi Kristove ostale nerazdvojive za euharistijsko slavlje i susrete s Kristom. Zato euharistijsko slavlje/misa nije neko puko sjećanje na jedan povijesni događaj nego je to susret sa živim Isusom Kristom koji nas hrani svojom ljubavi, svojom Riječju, te svojim Tijelom i Krvlju. Tako kršćanin postaje dio njega, te kao takav poslan je naviještati spasenje.

Danas se moramo upitati kako sudjelujemo u euharistijskim slavljinama/misama. Treba da se upitamo kako i na koji način se pričestujemo Kristom, jesmo li u zajedništvu s njim. To ćemo lako otkriti upitamo li se da li smo u zajedništvu sa svima onima koji se skupljaju slaviti njegovu smrt i uskrsnuće. Da li slušamo Kristovu Riječ? Da li se redovno pričestujemo Tijelom i Krvlju Kristovom. Ako jedna od ovih dimenzija manjka, onda je jasno da nešto manjka u našem životu s Isusom Kristom. Naš susret s Kristom je manjkav, nepotpun.

Ovaj euharistijski kongres nas poziva na razmišljanje o našim nedjeljnim euharistijskim/misnim susretima s Kristom i s ljudima. Priлика je isto tako da razmislimo o našem kršćanskom svjedočanstvu koje treba svijetu prikazati, donijeti Isusa koji ljubi svakog čovjeka. Kršćani su ogledalo u kojem se oslikava lik Krista. Nije dobro ako dajemo iskrivljenu Kristovu sliku. A slika ovisi o našem susretu s Kristom u euharistijskom slavlju i o tome kako se njime pričestujemo. ■

Na strani dobra i istine

U BiH funkcioniра protektorat međunarodne zajednice, a njezin guverner je Carl Bildt. Ljudi u BiH su gladni mira. Papin posjet ima veliku povijesnu dimenziju. U Sarajevu izdržao uz Božju pomoć i solidarnost dobrih ljudi. Općinske vlasti rješavaju konkretne životne probleme, pa je važno izaći na općinske izbore.

Živa zajednica: Gospodine Gašpareviću, kako Vi kao novinar profesionalac ocjenjujete aktualno stanje u Federaciji BiH i u BiH?

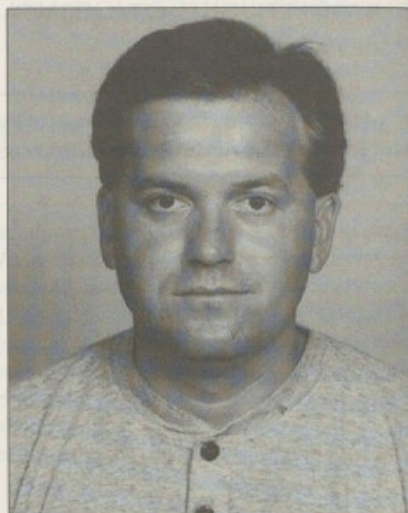
Pejo Gašparević: Osobno mi se čini kako je to stanje trenutačno u pat poziciji. Bosna i Hercegovina je po Daytonskom sporazumu država s dva entiteta – Federacija BiH i Republika Srpska, i tri naroda – Hrvati, Bošnjaci (Muslimani) i Srbi. Međusobni su odnosi određeni činjenicom da su u BiH stasale tri političke strukture, za svaki narod ponaosob. Iako postoje zajednička politička tijela, kao što su primjerice predsjedništvo BiH, ili Vijeće ministara BiH, nije teško uočiti da svaka od ovih triju političkih struktura vodi neku vrstu vlastite politike. Ta vlastita politika unosi se kao miraz u zajedničke institucije gdje su rijetki slučajevi postizanja makar i minimalnog suglasja. Zapravo odluke, zaključci ili eventualno dogovori u tim zajedničkim tijelima u velikoj su mjeri rezultat pritiska iz Ureda visokog predstavnika međunarodne zajednice za BiH Carla Bildta. To u svojim javnim nastupima priznaju i sami dužnosnici u ovim zajedničkim tijelima. Iz ovakvog uvida u realno stanje sam se po sebi nameće zaključak kako u BiH praktično funkcioniра protektorat međunarodne zajednice. Carl Bildt je zapravo guverner

Bosne i Hercegovine. Što se tiče Federacije BiH, odnosi između partnera, Hrvata i Bošnjaka, još nose teret međusobnih sukoba posebice u Mostaru i u srednjoj Bosni. To je i glavni razlog što uspostava Federacije BiH ne ide onom brzinom kako je to prvobitno bilo zamišljeno.

Papina BiH

Žz: Kako prevladati te teškoće?

P.G.: Nakon svega što se dogodilo u posljednjih pet-šest godina, teško je, ne želim reći i nemoguće, kreirati dobro rješenje za BiH. Nužno je uporno tragati za manje lošim rješenjima. Veliko će dostignuće mirovnih napora biti izbjegavanje eventualnih novih sukoba. I Sveti Otac je u Sarajevu uskliknuo: „Nikada više rata!“. Papin posjet Bosni i Hercegovini je od one vrste golemih događaja kakvih nema previše u povijesti i kakvim se baš ne može pohvaliti svaka generacija. Iskreno želim vjerovati da Papin posjet Bosni i Hercegovini bude prekretnica koja će nadolazeću povijest na ovim nesretnim prostorima usmjeriti u pozitivnom i mirnodopskom pravcu. Narodi i ljudi u BiH gladni su mira. Tko zna, možda će povjesničari i s vremenske distance, kada budu analizirali ovo naše doba, Bosnu i Hercegovinu nazvati Papi-nom Bosnom i Hercegovinom.

Pejo Gašparević, ratni dopisnik HINE iz Sarajeva

Žz: Šira Vas je javnost upamtila kao dopisnika HINA-e po dramatičnim izvješćima iz opkoljenog Sarajeva tijekom 1992. godine. Kako danas gledate na taj Vaš nezaboravni angažman i kako ste sve to uspjeli izdržati?

P.G.: Izdržao sam s Božjom pomoću. Priznat ću Vam jednu stvar, mene i sada pet godina nakon te sarajevske drame svakodnevno sustižu misli o tom, nije pretjerano reći, ovozemaljskom paklu. Bukvalno na svakom koraku susrećeš smrt. Nema hrane, vode, struje. Ali, imali smo naše fratre i svećenike čija je nesebičnost davala snagu da se ustraje. Nezaboravne su i do boli dirljive bile mise nadbiskupa vrhbosanskog Vinka Puljića (tada još nije bio ustoličen za kardinala), u sarajevskoj biskupskoj Bogosloviji.

Nemoguće je iz tih dana zaboraviti umirujuće riječi sadašnjeg pomoćnog biskupa sarajevskog Pere Sudara, spretnost i blagost predsjednika HKD „Napredak“ dr. Franje Topića, vedrinu i optimističnost provincijala Bosne Srebrene fra Petra Anđelovića, zamišljenost fra Ljube Lucića (nažalost sada pokojnog)... i mnogih drugih plemenitih ljudi. Posebno poglavlje pripada radio-amaterima. Mjesecima su bile prekinute sve telefonske

Vjerinici ispred sarajevske katedrale pozdravljaju Papu 12. 4. 1997.

Foto: A. Batinić

Osobni karton

Pejo Gašparević je rođen 1961. u Domaljevcu kod Bos. Šamca. U Sarajevu završava hrvatski jezik i književnost, te radi kao novinar. Od 1990. godine izvješćuje iz Sarajeva za HINU, a tijekom rata intenzivno surađuje s Hrvatskom radio-televizijom. Povremeno piše u „Vjesniku“ i „Slobodnoj Dalmaciji“. Trenutačno je dopisnik HINE iz Mostara. Oženjen je i ima jednog sina.

veze Sarajeva sa svijetom. Jedina mogućnost za slanje izvještaja bili su radio-amateri. Ton i glas koji se prenosi preko radio-amaterskih uređaja poprima dodatnu dramatičnost. Osim toga rat je sam po sebi jedna velika drama tako da svaka priča o njemu u svijesti slušatelja dobija spontano posebnu vrstu dinamizma. To su psihološke kategorije koje jednako utječu i na onoga tko govori i na onoga koji sluša. U opsjednutom Sarajevu ja sam se svjesno cijelim svojim bićem stavio na stranu dobra pokušavajući na taj način pružiti otpor silama zla. Svrstavši se na stranu dobra nastojao sam svojim sarajevskim izvješćivanjem i inače u svojem profesionalnom radu, biti sluga istine.

Općinski izbori su prevažni

Ž: Za rujan ove godine predviđeni su općinski izbori u BiH. Što konkretno znače?

P.G.: To je dobro pitanje. Načelno govoreći ovo nisu ni prvi ni posljednji izbori. No, to niti za mrvicu ne umanjuje njihov golemi značaj. Uz Papin dolazak u Sarajevo, predstojeći rujanski izbori su dosadašnji najveći politički događaj u BiH nakon potpisivanja Daytonskog sporazuma. Na njima će se birati oni dužnosnici općinske vlasti koji će izravno rješavati goruće životne probleme u nekoj sredini, kao što su primjerice porezi, mirovine, zapošljavanje, izgradnja ili obnova cesta, školstvo, zdravstvo... Rujanski izbori su posebice važni za izbjeglice. A njih je najveći broj upravo u Njemačkoj. Primjerice, povratnici i svi oni koji na bilo koji način žele zadržati povezanost s rodnim zavičajem većinom će baš u općinskim upravama (ili kako se to tradicionalno kaže općinama), regulirati potrebite im dokumente i papire.

Zato su ovi rujanski izbori prilika da birači glasuju za one dužnosnike i općinske uprave za koje smatraju da će najbolje štiti njihove interese. Nije teško zaključiti kako će rezultati općinskih izbora u rujnu ove godine biti od dalekosežne važnosti U svakom pogledu.

Razgovarao: Josip Mijić

Opsada Sarajeva

Opsjednuto Sarajevo je kao pile u jajetu

Bespomoćno pišti, kljuka

Kora je neprobajna

S okolnih brda ZLO bljuje

smrtonosnim projektilima

Po ljudima

Svaki poginuli umnožava kulturu smrti

Bez nade je u ofenzivi

Iz Sarajeva napokon dobra vijest:

Nada je preživjela

ZAJEDNIČKO PISMO RODITELJIMA KARDINALA STERZYNSKOG I EVANGELIČKOG BISKUPA HUBERA

Vjeronauk u školi

Dragi roditelji!

Djeca život treba uspjeti. To škola koju Vaše dijete posjećuje hoće i treba poduprijeti. U školskom rasporedu se nalazi i „Religion“ (vjeronauk).

Vjeronaučna nastava želi pratiti i obogatiti životni put Vašega djeteta i hoće mu pomoći da se u životu što bolje snađe. Vaše dijete treba zadobiti pouzdanje u život, čija svakidašnjica danas kao i ubuduće zahtijeva svladavati mnogo toga. U našem svijetu treba postupati odgovorno a pri tom se ne smije zanemariti mirmo ophoditi i s onima, koji zbog svoga podrijetla često osjećaju, misle i sude drugačije. Dijete već zarana treba učiti kako se orijentirati u svijetu koji se brzo mijenja i koji mu često ne izlazi prijateljski susret.

Kao i u drugim nastavnim predmetima tako se i u vjeronauku pitanjima djece pridaje važnost i posređuje se znanje – o Bibliji, o vjeri, životu i povijesti kršćanstva kao i o drugim religijama. Znanje samo po sebi nije dovoljno za oblikovanje života. Samo znanje ne osposobljava svladati vlastitu i tuđu bol, sačuvati nade, ne osposobljava ophoditi s razočaranjima i osjećati i prihvaćati odgovornost za sebe i za druge. Za to je bitno susresti osvjeđene stavove i življenu vjeru i doživjeti podobnu zajednicu. Upravo to vjeroučiteljice i vjeroučitelji žele približiti i učiniti pristupačnim djeci. Pritom razjašnjavaju na koji način njima samima kršćanska vjera pomaže živjeti smisleno i što za njih znači zajednica njihove Crkve. Zato „Religion“ u školi postoji u obliku i evangeličkog i katoličkog vjeronauka.

Radi se o usporednom a ne o protivnom postojanju jednog i drugog: jer Crkve su počele učiti jedna od druge i počele su bogatu tradiciju druge Crkve gledati pod novim svjetlom. Tako se vjeronauk Crkva predaje u otvorenom dijalogu.

Ova se otvorenost ne odnosi samo na druge Crkve. Jer vjeronauk

- obuhvaća sve strane čovjekovog bića, njegovo razmišljanje, osjećanje, postupanje i vjeru,
- posvjećuje granice, koje su određene životopisima pojedinaca i povezanošću sa zajednicom,
- pomaže pri susretanju s kulturama, tradicijama i životnim oblicima i pridonosi njihovom razumijevanju i
- potpomaže odgovorno opažanje stranoga i dalekoga.

Na taj način vjeronauk pridonosi učenju u širokim obzorima. Ako uspije, vjeronauk djeci pruža orijentaciju unutar mnogostruko nepreglednog svijeta i poziva ih da žive s povjerenjem u Boga.

Vjeronauk se ne želi obraćati samo djeci koja su od početka s određenim očekivanjima povezana s njim. Jednako se obraća djeci koja do sada nisu imala veze s kršćanskom vjerom.

Prijavite li vaše dijete na vjeronauk, otvarate mu put k iskustvima s vjerom i vlastitim odlukama.

Georg kardinal Sterzinsky, nadbiskup Berlina

Prof. Dr. Wolfgang Huber, biskup Evangeličke crkve u Berlinu/Brandenburgu

S njemačkog preveo: Jozo Župić

I vjeronauk u školi pridonosi učenju u širokim obzorima. Ministrantice HKM Stuttgart s vjeroučiteljima

„BLIŽE, O BOŽE MOJ...“ – 10. TRAVNJA NA GOLOM OTOKU

Bio sam na Golom Otoku

Ja nikada neću vjerovati u Boga koga bi štovali oni koji su spremni osuditi čovjeka. U Boga koji ne bi mario zašto čovjeka bacaju na koljena. U Boga u koga se ne bi mogao nadati, usprkos svakoj nadi. (Juan Arias)

Koliko uspije „preodgoj“ toliko će uspjeti i naša ideologija – govorili su tadašnji vlastodršci u pokornoj Jugoslaviji. Za taj svoj „preodgoj“ odredili su razna mjesta po cijeloj državi. Takvih mjesta bilo je u svim republikama i pokrajinama. Jedno od najkrvavijih mjesta „preodgoja“ bio je Goli Otok kojeg sam zajedno s hrvatskim svećenicima i ostalim pastoralnim suradnicima iz Europe posjetio u obliku studijskog putovanja 10. travnja 1997. Kakva slučajnost – 10. travnja!

Prije nego iznesem svoje dojmove o ovome strašnom mjestu zločina, molim sve žrtve toga mjesta i žive i mrtve da mi oprostite, što ću pokušati približiti današnjim ljudima njihovu krvavu stvarnost.

Ovaj oprost molim, jer neću znati niti moći napisati ni jedan posto od onoga što su oni preživjeli. Ovaj oprost molim i zato što do dana današnjega za ovo mjesto patnji nema nikakvih oznaka niti kakve spomen ploče niti stručnih vodiča – da kažu svijetu istinu.

Dok naš unajmljeni brod polako plovi od otoka Krka prema tom strašnom mjestu, meni poznatom samo iz priča, sjedim na palubi a moje misli lete na Juana Ariasa i njegove misli: „Bog u koga ne vjerujem“. On kaže: „Ja nikada neću vjerovati u Boga koga bi štovali oni koji su spremni osuditi čovjeka. U Boga koji ne bi mario zašto čovjeka bacaju na koljena. U Boga u koga se ne bi mogao nadati, usprkos svakoj nadi“. Ni ja ne vjerujem u boga kojeg su štovali oni vlastodršci toga doba, jer ne samo da su bili spremni osuđivati čovjeka nego su ga sudili da bi ga bacili na kolje-

na, kako bi čovjek u njima prepoznao svu silu pakla. Duboko uronjen u Boga nade, moleći ga da bude milostiv svim žrtvama i patnicima toga doba kao i njihovim mučiteljima, pristali smo na Goli Otok. Moja radoznalost je veoma velika. Ni primijetio nisam da sam se izdvojio iz naše grupe razgovarajući sam sa sobom, hodajući brzo da bih zadovoljio svoju radoznalost. Moj osjećaj me vratio na moju muku i stradanje u srpskim logorima. Ni danas ne mogu shvatiti dokle čovjek može otići u svojoj zasljepljenosti – i uvijek postavljam pitanja na koja nema odgovora. Zašto? Da li je to trebalo biti? Jeli ovo sve moguće? Stupivši na tlo te, reći ću svete i mučeničke zemlje, na kojoj su tisuće i tisuće ljudi prolili more znoja i litre krvi, posvuda se vide tragovi jednog bezumlja. Pridružio sam se svim ostalima i krenuo s njima u jednu dugu zgradu na kojoj stoji već izbljedjeli natpis: „PREDUZEĆE MER-MER“. Odmah nam je jasno kojim se tu jezikom govorilo. Komentari naše grupe su različiti, neki se čude i pitaju šta su tu jadnici radili, kako su mogli izdržati itd.

Sve je zapušteno i vrijeme čini svoje. Šteta je to velika, jer to mjesto bi trebalo biti opomena cijelom svijetu dokle jedno bezumlje može ići i da se takvo zlo nikada više ne ponovi. Tu smo svi stali i pomolili se za sve one patnike i žrtve te otpjevali pjesmu „Blize, o Bože moj“.

Hodamo dalje po onom putu kojeg su ti „kaznjenici“ sami napravili, gledamo stražarnicu koja me podsjeća na ona mjesta u šumi kad lovac čeka divljač kako bi ju ustrijelio. Da, ovdje ljudima nisu dopu-

tali da budu ljudi, bili su to robovi i divljač koju su uvijek mogli odstrijeliti da bi se dočepali kakvog priznanja. Opet se nesvjesno izdvajam iz naše skupine i hodam po oštrom kamenu ne misleći da bih mogao uganuti nogu ili ostati bez cipela. Preda mnom je mjesto gdje se ručno vadio kamen. Još je tu nekoliko drvenih tragača na kojem se nosio kamen i nekoliko čuskijskih kojima se vadio kamen. Samo Bog zna koliko tona kamena su izvadili i prenijeli ljudi sve na rukama. Kako su to izdržali, ne znam? Kad se zna da po ljetnim danima temperatura zna doseći i do 32 stupnja – strašno i teško je i stajati a kamoli raditi po 12 sati dnevno. Ali kad čovjek prestane biti čovjek za njega nema mjere, ni osjećaja, niti ljubavi. Promatrajući kamenolom misli su mi odletjele na moj posjet logoru „Buchenwald“ u Njemačkoj. Na ulazu u logor stoji natpis: „Jedem das Seine“ – „Svakome što mu pripada“. Čovjek je uzeo i posvojio sebi pravo da sudi, da bude gospodar drugima, da on bude bog. Opet pitam i tražim odgovor: Veliki Bože, zašto, zašto? Jeli moguće da tvoje stvaranje može tako daleko otići uzimajući prava koja mu po naravi ne pripadaju?!

Rado bih bio još na tom mjestu gdje su ljudi bili ne samo poniženi i prezreni nego u potpunosti zaničani – da nisam čuo glas našega voditelja fra Bernarda Dukića da moramo krenuti. Nismo mogli sve vidjeti pa zamolismo kapetana broda da malo zaokrene na drugu stranu kako bi bar iz broda vidjeli cijeli otok. S južne strane vide se zgrade s bijelom fasadom – bile su to upravne zgrade u kojima je prebivala njihova uprava. Rekoše da su tu primali i rijetke posjetitelje kako bi im pokazivali da je to human zatvor i zatvor visokog standarda.

Vjerujem da su te zgrade bile uređene i lijepo napravljene ali sve kamenolome, samice, stražarnice i mučilišta nikome nikada nisu pokazivali. Službeno to mjesto mučenja zatvoreno je 1989. ali ne zbog toga što su htjeli pomoći ili što su uvidjeli svoju pogrešku, nego zbog toga što im je bilo skupo i dalje to mjesto zločina držati. Skupo im je bilo dnevno davati nekoliko desetaka grama hrane i jeftina zatvorenička odijela – ljudima koji su tone i tone ručno obradenog kamena dali njima a oni ga izvozili i uživali na tuloj muci.

Napuštajući to mjesto bio sam ujedno i tužan i radostan. Tužan, jer sam svjestan da nitko ne može ispraviti nepravdu nanesenu ljudima za sve žrtve toga mjesta i za sav proliveni znoj. Radostan, što je to sve nestalo i da je ta paklena ideja „preodgoja“ bila bolesna iluzija koja se više, nadam se, neće ponoviti.

Stipo Šošić

IMPRESIJE SA STUDIJSKOG PUTOVANJA DJELATNIKA HRVATSKE INOZEMNE PASTVE IZ EUROPE PO OTOKU KRKU I GOLOM OTOKU

Zašto se krije istina o Golom Otoku?

Posjet otoku Krku

U četvrtak, 10. travnja, sudionici skupa su imali studijsko putovanje po otoku Krku, a brodom su posjetili i zloglasni Goli Otok. Stručni vodič putovanja bio je vlč. Franjo Velčić, župnik u Omišlju na Krku, pa smo najprije razgledali taj drevni gradić, pun crkava i povijesnih znamenitosti. U crkvi Marijina uznesenja iz 12. stoljeća zajednički smo otpjevali „Kraljice neba“. Općina Omišalj sve nas je obdaruila turističkim prospektima i knjižicom o tom gradiću. Iznimno zanimljivo bio je razgledanje starokršćanske bazilike (5./6. st.) i kasnije benediktinske opatije (13. st.) u Sepenu. Tu su glagoljaši dobili Papinu dozvolu za glagoljanje još u 13. stoljeću, a Omišalj je kolijevka glagoljaštva.

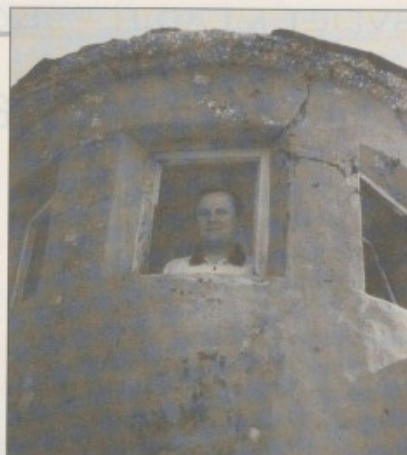
Ono što začuđuje, jest činjenica da do ovog značajnog sakralnog i kulturnog spomenika nema prikladnoga prilaznoga puta niti bilo kakvih oznaka o tome. Da se takvo što nalazi negdje na Zapadu, bio bi to spomenik prve kategorije. U Omišlju nam se nisu svidjeli ni grafiti po crkvama, kao primjerice „Za nas mlade nema nade“. Ali, nade očito ima za doseljenike, a odnedavno doseljeni muslimani imaju i svoga hodžu. S druge strane u središtu gradića je 60% kuća prazno.

U samom Krku živi oko 3000 duša, a ondje se nalazi poznati samostan franjevača trećoredaca, samostan benediktinki, te katedrala. Taj dio grada neki zovu i

krčkim Aventinom. Misu smo slavili u krčkoj katedrali, a predvodio ju je biskupijski generalni vikar. Biskupija obuhvaća otoke Krk, Cres, Rab i pola Paga; ima 40 000 stanovnika, a od toga 33 000 katolika; 51 župu, 61 svećenika; 30% vjernika pohađa mise. U teškim ratnim godinama biskupija je ugostila preko 9.000 prognanika iz hrvatskoga Podunavlja, a sada ih ima nešto preko 2 000. U crkvi sv. Kvirina, zaštitnika biskupije, na katu je postavljena stalna izložba vrijednih sakralnih umjetnina i predmeta, koju je 1996. vidjelo oko 5 000 posjetitelja. Potom smo se zaputili u Bašku, gdje smo u crkvi sv. Marije vidjeli mjesto nastanka „Bašćanske ploče“

„Bliže o Bože moj“ na Golom Otoku

Brodićem „Monsun“ isplovili smo iz Baške prema Golom Otoku. Promatrajući velebitske stijene na kopnu, svi smo zapjevali „Vilu Velebita“. Do Golog Otoka imali smo oko sat i pol plovidbe. Dok smo se divili čistoj vodi modroga Jadrana, u sve se lagano uvlačila radoznalost, strepnja, tuga pa ogorčenje pred onim što nas je čekalo na Golom Otoku. Od 1948. do 1989. bio je to pravi koncentracijski logor usred Europe. Patnje golotočkih mučenika mogu se uspoređivati s patnjama zatvorenika u nacističkim logorima. Nisu ondje bili zatočeni samo staljinistički komunisti, tzv. informbirovci, nego i nedužni politički zatvorenici, koji su obično osuđivani zbog

hrvatskoga nacionalizma ili zbog pričanja najobičnijeg vica. Njima su naravno pridruživali i okorjele kriminalce, čiji je zadatak bio da one „političke“ „preodgajaju“. U zapuštenoj i opljačkanoj hali nekadašnjeg „preduzeća Mermer“ svi smo zapjevali „Bliže o Bože moj“, pjesmu i uzdah, koji su zasigurno nebrojeno puta izgovorile ispačene usne i srca tisuća golotočkih logoraša. Gotovo je sve na tom prokletom otoku uništeno i opljačkano. Neki su na vrijeme pokušali izbrisati tragove svojih zločina i svoje neljudskosti. More krije kosti mnoštva zatočenika, koji su likvidirani bez krivnje i bez suđenja, ili su neuspješno pokušali preplivati u slobodu. Pali su prijedlozi da bi Goli Otok trebalo rekonstruirati upravo onakvim kakav je bio, te otvoriti spomen-muzej s crtežima, slikama i sjećanjima: da se ne ponovi!

Bio je to vrhunac našega putovanja. Na povratku smo svratili u Vrbnik, gradić svećenika i biskupa, te vidjeli kako je dragi Bog ovaj otok obdario kamenom i maslinom. Maslina raste i iz kamena. Usput smo vidjeli i kamenu crkvicu sv. Dunata, možda najmanju na svijetu, jer u nju jedva oltar stane.

Anto Batinić

CAVTAT Obnova župne crkve sv. Nikole

Župna crkva sv. Nikole u Cavtatu sagrađena je 1484., obnovljena u 18. stoljeću i poslije toga više nije obnavljana, a pretrpjela je nekoliko ratova (napad crnogorske vojske 1806., Prvi i Drugi svjetski rat i agresiju JNA na Hrvatsku 1991.–1996.) te više velikih potresa (1963., 1979., 1996.). Sada je crkva u ruševnom stanju, a ako se temeljito ne popravi, u njoj se uskoro neće moći slaviti sveta misa niti dijeliti ostali sveti sakramenti. Uz crkvu se obnavlja i župni ured, koji je ujedno i pastoralni centar. Prema sačinjenom troškovniku čitava obnova iznosila bi 1 585 000,– KN, ili protivvrijednost 305.000,00 \$ US. Valja istaknuti da se ovdje radi o nužnoj detaljnoj obnovi crkve i župnog ureda što nije obnavljano više od dva stoljeća.

Župa Cavtat je ujedno i središte Cavtatskog dekanata. Sama župa broji 2020 vjernika. Od toga je 415 djece u školi. Oduvijek je ovdje narod dosta teško živio, uglavnom od sezonskog ljetnog turizma i malog broja stalno zaposlenih u državnim poduzećima. Zbog rata u zadnjih 5–6 godina narod je živio i još uvijek živi isključivo od karitativne pomoći, jer nema turizma ni mogućnosti za zaposlenje, niti se to očekuje u skoroj budućnosti. Posebno su katolički vjernici zajedno s potpisanim župnikom puno pretrpjeli od takozvane JNA za vrijeme njihove okupacije i granatiranja (1991.–1996.). Poginulo je 3 župljana. Prognano je 1 000. Srušeno je 110 kuća. Sam župnik nekoliko puta bio je u takvoj prilici da je trebao biti ubijen, ali ga je

samo Bog sačuvao. Vjernici su svjesni svog preteškog gospodarskog stanja, ali im je još teže ako za sve to ne mogu naći olakšicu i snagu u primanju svetih sakramenata u svojoj župnoj crkvi. Zbog toga nismo u stanju propisivati našim vjernicima s koliko novaca moraju sudjelovati u obnovi, nego smo im to prepustili da učine prema mogućnostima. Svakako su rijetki oni koji će nešto moći doprinijeti. Zato smo ih sve zadužili da se mole za uspjeh obnove i za naše nepoznate dobročinitelje. Obraćamo se cijenjenim hrvatskim vjernicima diljem svijeta da nas pomognu prema svojim mogućnostima za što se unaprijed najsrdačnije zahvaljujemo!

Pomoć se može poslati u obliku čeka na adresu:

Župni ured Cavtat, HR-20210 Cavtat, Kroatien. Don Vlado Puce, župnik i dekan

Die Berufung habe ich in Medjugorje bekommen

– Georg, könnten Sie sich bitte unseren Lesern vorstellen?

– Ich bin 27 Jahre alt, in Salzburg als neuntes von zehn Kindern geboren. Nach der Matura bei den Herz-Jesu-Missionaren habe ich in Wien Betriebswirtschaft studiert, letztes Jahr mein Studium beendet und bin nach Salzburg zurückgegangen. Am 1. Januar 1995 habe ich bei uns zu Hause den Betrieb übernommen. Im Sommer ist dann die Entscheidung gefallen, daß dieser weltliche Weg doch nicht meine Berufung war, und ich bin am 15. September 1995 ins Priesterseminar eingetreten, um mit dem Theologiestudium zu beginnen.

– Wann und wo haben Sie das erste Mal von Medjugorje gehört?

– Das erste Mal habe ich 1982 davon gehört. Im November 1983 war ich das erste Mal mit einer kleinen Gruppe von Bekannten in Medjugorje. Ich muß aber kurz bemerken, daß ich nach der Matura für vier Monate im Krankenhaus war, weil ich einen schweren Bandscheibenvorfall hatte. In dieser Zeit habe ich mich ganz intensiv mit dem Glauben, mit Gott und somit auch mit Medjugorje auseinandergesetzt. Erscheint Maria tatsächlich? Zu Ostern 1987 habe ich eine Jugendgruppe nach Medjugorje begleitet.

Da war dann diese große und wichtige Erfahrung für mich, wo ich Medjugorje ganz intensiv erlebt habe, ich habe dort auch eine ganz intensive Gotteserfahrung gehabt, und da begann auch ein neues Leben für mich.

– Haben Sie das Gefühl, daß Sie die Gottesmutter selbst zur Priesterberufung bewegt hat?

– Die Berufung habe ich in Medjugorje am 6. September 1989 bekommen. Ich kann das deswegen so genau sagen, weil ich an diesem Tag in der Früh in der Bibel gelesen hatte und an eine Stelle geriet, die mich ganz tief im Herzen getroffen hat: „Es kann keiner von euch mein Jünger sein, wenn er nicht auf seinen ganzen Besitz verzichtet.“ Dann ging ich in die deutsche Messe, und während dieser Messe hatte ich ein intensives Erlebnis, wo eine Stimme sagte, ich möge diesem Ruf folgen und wirklich alles loslassen. Im Sommer 1995 habe ich erkannt: Es war damals im Jahr 1989 wirklich die Berufung, die ich in Medjugorje bekommen habe. Ich würde sagen, letztendlich ist Maria daran „schuld“.

– Wie hat Ihre Familie den Entschluß, Priester zu werden, aufgenommen? Sie hatten doch fertig studiert und den elterlichen Betrieb schon übernommen?

– Wie das so oft bei den Müttern ist, die Mütter spüren immer sehr viel mehr. Und so war das auch bei meiner Mutter. Ich

Ein 27jähriger Österreicher verzichtet auf ein milliardenschweres Erbe und tritt ins Priesterseminar ein. Sein Name ist Georg Mayr-Melnhof.

Er stammt aus einer bekannten Adelsfamilie. Der Fall beweist einerseits die Tatsache, daß die heutige Jugend nicht so schlecht ist, wie manche Pessimisten es behaupten, andererseits, daß die Stimme des Herrn bei manchen „reichen Jungen“ unserer Zeit ein positives Echo findet. Wir bringen hier leicht gekürzt das Interview mit dem Seminaristen Georg wieder, der die Nachfolge Christi seinem irdischen Reichtum vorzog. Das Interview wurde in der Zeitschrift „Medjugorje-Wien“ veröffentlicht.

glaube, sie hat das lange gespürt, daß bei mir dieser Ruf und diese Berufung da ist, und als ich letztes Jahr entschieden habe, den familiären Betrieb zu übernehmen, da hat sie sich einen Monat lang gewundert. Das hat sie mir im Nachhinein gestanden. Sie hat gedacht: Ist das wirklich sein Weg? Aber als Mutter hat sie das schweigend und im Gebet begleitend hingenommen.

Als ich dann mit dieser Entscheidung gekommen bin, kam von ihrer Seite die erste Bestätigung. Sie hat das immer gespürt. Bei den Vätern ist das anders: Die leben mehr in der Welt, und darum war es für meinen Vater sehr schwer, meine Entscheidung gutzuheißen. Aber ich spüre jetzt nach einigen Monaten, daß er einfach sieht, daß dies mein Weg ist.

– Wie sind Ihre Pläne für die Zukunft?

– Ich weiß, daß diese Berufung da ist, und ich versuche jetzt einfach, so schnell wie möglich mein Studium zu absolvieren, auf der anderen Seite aber das zu tun, was Gott von mir wünscht. Dabei spüre ich, es ist nicht nur das Studium zu schaffen, sondern es ist daneben viel zu tun: Viele Leute, die mit Medjugorje eng verbunden sind, bitten mich um Impulse in Form von Vorträgen oder Gebetsabenden.

Es gibt noch immer viel zu wenige Priester, die die Botschaften der Gospa voll fördern. So sagt doch die Gottesmutter selbst: Redet über die Ereignisse von Medjugorje!

Für mich ist eine große Sehnsucht, nicht nur in Verbindung mit Medjugorje und den Botschaften der Gospa zu bleiben, sondern ich spüre auch eine ganz starke Verantwortung in der Treue zur Kirche. Wir wollen ja der Kirche nicht vorausgreifen. Ich möchte die Menschen ganz stark ermutigen und ermuntern, den Weg mit Maria zu gehen und vor allem die Botschaften von Medjugorje zu leben.

– Finden Sie, daß marianische Priester für die heutige Welt sehr wichtig sind?

– Maria sagt: Die Priester sind meine vielgeliebten Söhne. Ich habe das am Anfang nie verstanden, daß Maria in Medjugorje

auch so sehr zum Gebet für Priester aufruft. Ich verstehe es jetzt immer mehr. Die Priester werden in der heutigen Zeit stark angegriffen, der Pfarrer von Ars sagt: Wenn man eure Religion kaputt machen will, dann muß man den Priester angreifen, den Priester kaputt machen. Sehr viele Priester haben einfach mit Maria ganz große Probleme, aber ich denke für mich, was ist ein Priester ohne Maria, wie kann ein Priester wirklich Priester sein ohne eine tiefe Beziehung zur Muttergottes. Auch daß ich mich für ein zölibatäres Leben entscheide, glaube ich, wird mir in einer Liebesbeziehung zu Maria und in einer tiefen Beziehung zu ihr viel einfacher fallen. Ich denke, es ist für einen Priester unwahrscheinlich wichtig, eine tiefe Beziehung zur Gottesmutter zu haben, ob er jetzt in einer marianischen Bewegung ist oder nicht, das ist sicherlich nicht so wichtig.

– Wie sehen Sie die Zukunft der Kirche?

– Ich habe große Hoffnung. Einfach deswegen, weil ich glaube, es ist wichtig, daß wir unseren Blick auf das Positive und auf das Große richten. Das heißt nicht, daß wir jetzt blind sind für die Probleme unserer Zeit, unserer Tage. Wir können erkennen, daß der Herr in diesen Tagen eingreift wie selten zuvor, sei es durch Medjugorje, sei es durch die gesamten Erneuerungsbewegungen.

Allein was in Frankreich an jungen Gemeinschaften entsteht, das ist eine Freude, und darum habe ich wirklich große Hoffnung für die Kirche von Morgen, denn diese Kirche ist auf Felsen gebaut, und dieses Wort Jesu steht für alle Zeiten.

Ich denke, wir müssen aufpassen, daß wir nicht unser ganzes Leben nur mit Sorgen zubringen. Der Herr sagt: Sorgt euch nicht, und das betrifft auch die Kirche. Es gibt so viel zu tun und es gibt so viel Schönes in der Kirche, und es ist wirklich schade um jeden Tag, wo wir nur auf den Schmerz und das Negative schauen.

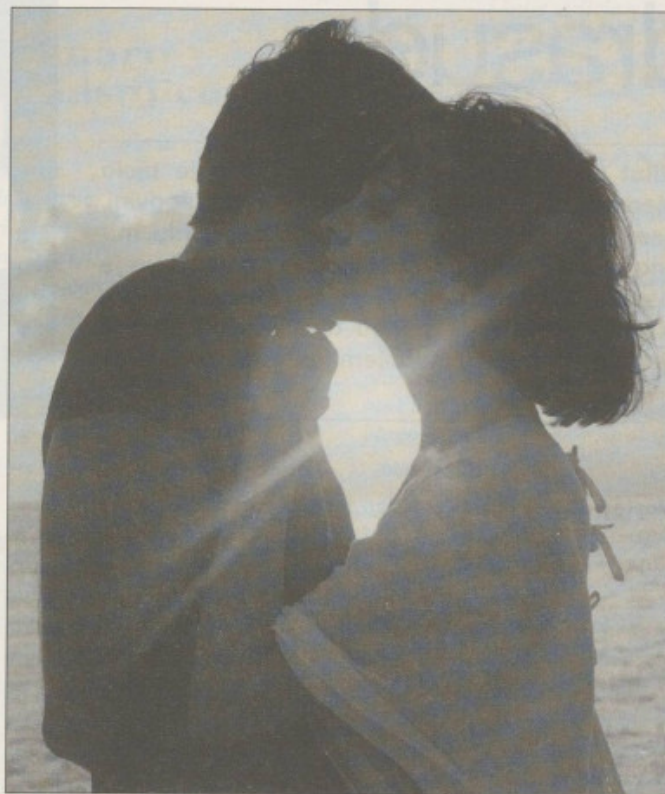
Wir sollten Tag und Nacht nur von den Wundern reden, die heute in der Kirche passieren, die sind größer als je zuvor!

(Aus: „Stimme der befreiten Kirche“, 3/96)

Na obali, kad sam te sreo...

Miris kraja osjećali su samo rijetki. I sunce se blizilo kraju još jednog vrelog hercegovačkog dana. Zadnjeg ljeta. Sjedio sam na obali rijeke svog djetinstva, još mokr od njezina zagrljaja, bezbrižno se odajući milovanju toplih sunčevih zraka. Gledao sam rijeku, zmijsko tijelo njezino, kako mirno meandrira pitomom dolinom. Do mene su dopirali povici posljednjih kupaca. Uzaludno sam pokušao analizirati svoje misli i osjećaje, koji su već nekoliko mjeseci stvarali blještavi vrtlog u mojoj mladoj duši, nenaviknutoj na takva iskušenja. Osjećaje tako nove i snažne. Tako neobične i lijepe. Osjećaje koje si pobudila čarobnim osmijehom u meni. Osjećaje prema tebi. Tog dana opet si ih uzvitlala svojim neočekivanim dolaskom na naše kupalište. Bio sam iznenađen, zbunjen i zatečen. Kao i uvijek kad si u mojoj blizini. Dok sam tako sjedio zadubljen u misli, naišla si s prijateljima. Htjeli su se baš tu još jedanput okupati prije polaska. Dok su silazili niz strmi nasip, kojeg napravi Austro-Ugarska dok je vladala ovim nemirnim prostorima, sjela si do mene. Cijelog me preplavi drhtanje. Srce zakuca jače pri beznađnom naporu da smirim disanje. Čekala si društvo, a ja sam nastojao ostati miran, praveći se da te ne primjećujem. I sad, nakon toliko godina, kad se sjetim onog zanos a i onih dana, cijelim tijelom prođu mi čudni, dragi srsi. Bila si i ostala za mene potpuna tajna. Tvoje misli bile su mi strane i daleke. Emocije tvoje nepoznate, ideje nedokučive. Divio sam ti se. Nisam imao snage pogledati u tebe. Krajičkom oka pratio sam tvoje pokrete i krišom, k'o fol nehotice, gutao te pogledom. Ni na kraj pameti nije mi bilo da ti nešto kažem, za što se sada gorko kajem. Jer sad je, kao i uvijek, kasno. A da sam i htio nešto reći, to je bilo ravno nemogućem. Zbog nekog neobjašnjiva straha, ne znam ni sam. Oko nas je najednput nastala svečana tišina, remećena samo šumom starog Trebižata. Gledao sam na suprotnu stranu i nisam vidio ništa. Osjećao sam samo tvoju naglu blizinu, koja me svega obuzela. Vrijeme kao da je stalo. Boje, zvukovi, mirisi, sve to slilo se u jedno, trepereći u meni i oko mene. Bili smo sami usprkos ljudima koji su nas okruživali. Skupila si se, naslonila glavu na koljena, obuhvativši ih rukama i gledala u daljinu. Znam, bila si rastrgana između škole u Zagrebu i želje da ostaneš u rodnom zavičaju, gdje smo odrasli i za koji nas veže toliko toga. Sjetno zagleda-

na u plavetnilo iznad bijelih, kamenih brda, što natkriljuju Ljubuški, tiho, ispod glasa, iz neslučenih dubina bića, otrgla ti se pjesma. Tvoj glas bio je nešto najljepše

što sam ikad u životu čuo, glas dostojan božice. Zapjevala si pjesmu punu tuge, sudbine, prkosa i ponosa. Pjesmu koja je po svojoj ljepoti podsjećala na zadnji pjev umirućeg slavuja. Zastao mi je dah od siline i kaosa probuđenih čuvstava. Oduševljen i zadivljen bio sam tvojom nevjerovatnom snagom i hrabrošću. Ostavila si roditelje, dom, prijatelje i drage ljude, nepokolebljivo idući za svojim ciljem. Bila si jača od svega. Tog dana pri tajila se u tvom svijetlom pogledu tiha sjena, koju je mogla navući samo duša prepuna čežnje. Tvoje oči, vječno sjajne, krile su u sebi prohuja le i nadolazeće dane. Tijelo riječne vile, oči sjaja najdubljeg vira, nadnaravni glas što svemu daje novu boju, neizbrisivo su se usjekli u mene, postajući moje ja i živi izvor stvarna smisla života. Gledajući te, otkrivao sam sebe. Duboko u meni otvorila si nešto predivno, što dugo je, dugo, bilo sputavano i gušeno mržnjom i zavišću, nerazumijevanjem i glupošću. Otkrila si mi ljubav i svu njenu ljepotu u svom najčistijem i najjednostavnijem obliku.

Ljubila si zemlju i prirodu. Ljubeći te, zavolio sam sve. Zнала si nesebično podariti osmijeh, stisak ruke, reći hvala za svaku sitnicu. Ljutio bi te nemar i

prljavština. Privlačila avantura i zabava. Mrzila si glupost, dosadu i ustajalost, neprestano tragajući za nečim novim, drukčijim, zanimljivijim.

Sve oko sebe plijenila bi svojim neobičnim nemirnim duhom i neugasivim optimizmom. Otišla si u daleki grad, velik, nepoznat i stran, rušeći mostove od sna i gazeći ustaljene granice. Samo naslućujem koliko voliš kamen na kojem si rođena, i kako ti je teško bilo otići.

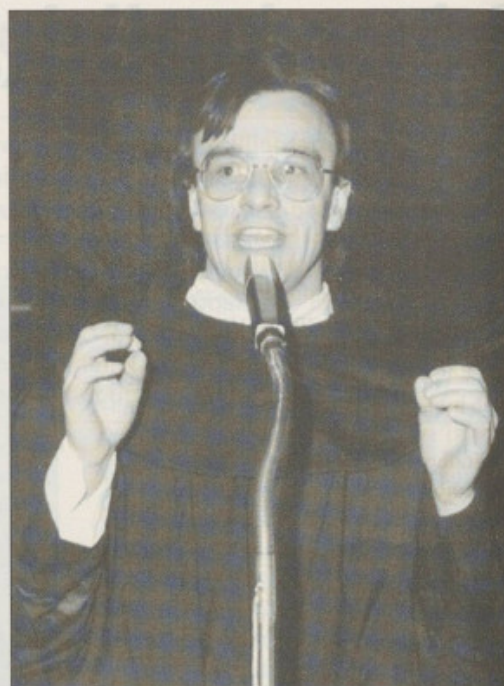
Ta spoznaja u meni uvijek iznova izaziva divljenje prema tvom neumornom duhu i snu kojeg sanjaš otvorenih očiju. Sad, mnogo godina poslije i puno kilometara daleko ot tebe i starog kraja, u meni još gori nesmanjenim žarom vatra koju si nehotice zapalila iskrom svoje ljubavi. Sjaj i toplina te vatre, za koju sam naslućuješ da je u meni, grije me i krije u hladnim zimskim noćima. Samo pomisao na tebe, na fantastičnu bit tvoga bića, stvara euforiju radosti u meni, i daje mi snagu da izdržim tuđinu, samoću i bol i podnesem ih s osmijehom. Samo jedna misao na te. Hvala ti za to. Danas ti nepokolebljivo ideš zacrtanom stazom, dosljedna sebi, ostajući za mene nedokučivi ideal. Zauvijek si mi zarobila srce, okovala ga ljubavlju. Ne mogu zavoljeti drugu, mada znam da si s drugim, jer se bojim da ne izbrišem sve ovo što godinama osjećam za tebe. To bi bila izdaja osjećaja i nijekanje sebe. Ako nekad budeš čitala ove retke i ako osjetiš nešto u svojoj nutrini, skriveno i duboko, znaj, bit ću presretan.

Mario Petrušić

FRA BOŽO VULETA, RAVNATELJ FRANJEVAČKOG
INSTITUTA ZA KULTURU MIRA FRANJEVAČKIH
ZAJEDNICA HRVATSKE I BiH

Borimo se protiv predrasuda

Franjevački Institut za kulturu mira u Splitu radno je tijelo Franjevačkih zajednica u Hrvatskoj i u Bosni i Hercegovini. Asistira franjevkama i franjevcima u njihovu radu za pravdu, mir i skrb za stvoreno i senzibilizira javnost za ta pitanja. Prije je djelovao 5 godina kao Vijeće za pravdu, mir i skrb za stvoreno, a pod ovim nazivom formalno je počeo djelovati od travnja prošle godine. Razgovaramo s ravnateljem Instituta fra Božom Vuletom.

Živa zajednica: Postoji li po Vašem osobnom mišljenju u Hrvatskoj pojava rasizma i kako se on očituje?

Fra Božo Vuleta: Mi smo svjesni da se zbog ratnih događanja u Hrvatskoj i u Bosni i Hercegovini sve društvene pojave promatraju kroz povećalo. U ratnim okolnostima uistinu se potenciraju i na površinu izbijaju sve negativne društvene pojave. Međutim, kad je Vijeće europske unije ovu godinu proglasilo godinom protiv rasizma imalo je na umu normalne mirnodopske okolnosti. Stoga u odgovoru na Vaše pitanje mislim da treba na jedan način apstrahirati od situacije koja je prouzročena ratom, tim više ako prihvatimo činjenicu da rat nije prouzročen 'stoljetnim animozitetom' među narodima bivše Jugoslavije, kako se on najčešće interpretira u diplomaciji i medijima brojnih stranih zemalja.

Demokratska europska zajednica dolazi s prijedlogom da se ova godina proglasi godinom protiv rasizma iz vlastitog iskustva s problemima rasizma, mržnje prema strancima i antisemitizma, primjerice u Njemačkoj, Francuskoj, Engleskoj, a uz njih spomenimo i Ameriku. Naše je iskustvo posve različito zbog različitosti okolnosti. Prije svega nitko ne misli da različiti narodi na području bivše Jugoslavije pripadaju različitoj rasi. Granice se razlika povlače na nacionalnim, vjerskim i kulturološkim osnovama. Populacija stranaca ovdje je gotovo zanemariva. Prije bi se moglo reći da u Hrvatskoj još uvijek postoji servilan odnos prema strancima

nego mržnja prema njima. Prema tome, takvih rasističkih pojava i mržnje prema strancima koje susrećemo u demokratskim zemljama Europe, Njemačkoj, Francuskoj, Engleskoj i u Americi, u Hrvatskoj nema.

Dok je, primjerice, u Njemačkoj bilo slučajeva napada na azilantske domove i četvrti stranaca, u Hrvatskoj nije bilo napada na izbjegličke logore u kojima su bili Muslimani, pa čak ni u vrijeme kad su Muslimani bili u ratu s Hrvatima u Bosni. Međutim, ako pogledamo ciljeve koji su zacrtani u godini protiv rasizma, primjerice, razgrađivanje iracionalnih predrasuda o pripadnicima druge nacije, vjere i kulture; suzbijanje svake diskriminacije na osnovi nacionalnog i etničkog podrijetla, onda zacijelo imamo razloga uključiti se u ovu godinu borbe protiv rasizma. Dakako da su očite predrasude o pripadnicima drugih nacija i religija koje su rezultat generaliziranja, velik je stupanj isključivosti, netolerantnosti, seksualne diskriminacije i nekulture dijaloga ne samo prema pripadnicima druge nacije i vjere već i unutar iste društvene zajednice. Takve pojave uistinu treba tretirati.

Živa zajednica: Na koji način Vaš Institut pridonosi razgradnji predrasuda o drugim nacijama, vjerama i kulturama, povećanju stupnja tolerantnosti i kulture dijaloga?

B.V.: Mi smo, primjerice, u listopadu prošle godine organizirali međureligijski molitveni skup za mir u Sarajevu, Mostaru i Splitu. Tiskali mo plakate s pozivom na praštanje, pomirenje i mir. Organizirali smo kviz „Na putu mira“ koji je obrađivao područja tolerancije, nenasilja, dijaloga, upoznavanja drugih religija. Na završnom natjecanju u Splitu sudjelovalo je 1300 mladih iz Hrvatske, Bosne i Hercegovine i iz Njemačke. Organizirali smo seminare i tribine o međuljudskim odnosima, umijeću dijaloga i neke druge projekte.

Živa zajednica: Postoje li neke inicijative kojima će se posebno skrenuti pozornost na pojave srodne rasizmu tijekom ove godine protiv rasizma?

B.V.: U dokumentu koji obrađuje sadržaje ovogodišnjeg rada protiv rasizma kaže se da su neizravne ili indirektno metode važna pretpostavka uspjeha. Mi upravo tako radimo: naglašavamo evanđeoske sadržaje, primjerice, da smo svi u Kristu braća, sinovi i kćeri jednog Oca Nebeskega. Nastavit ćemo sa svojim projektima koji neizravno tretiraju pitanja srodna rasizmu. Sa znanstvenim simpozijem o pitanjima socijalne pravde i solidarnosti, dotaknut ćemo jedan od uzroka društvenih tenzija i diskriminacije. Osnovat ćemo Dan i Fond solidarnosti. S našim tečajem „Na putu mira“ nastojat ćemo doći u sve škole. Sudjelovat ćemo u radu Drugog ekumenskog susreta u Grazu u Austriji s temom pomirenja. Ponovno ćemo organizirati međureligijske molitvene skupove za mir, itd.

Kamena kuća

Meka besida ljubavi,
a isprid kuće
šipak, smokva, vinograd.

Kamena kuća s dva oka
gleda i grli,
dodir duše
dahom omamljene s Istoka

O vitre,
ne nosi i ne zameti mi osmihe
što trče isprid kuće kamene
skrivenje među stinama.

Mladenka Marinović-Sušac

Azurno zlatno

Kaži s krajolikom
molitvu u sumrak.
Povuci zavjese
kao da je soba jezero
i pomisli da ni ptice
ni odrazi više ne znaju
kud lete. Ugasi svjetlo.

Milana Vuković, Zagreb

Pjesma za dvoje

Nebo kao tinta crno
naš mali brod u bijegu
jedrom je ispisao.

U tami među galebovima
što čuvaju bijelo kao potpis
spajamo se viticama slova.

Milana Vuković, Zagreb,
(iz zbirke „Azurno zlatno“)

U košmaru svakidašnjice

Polako nestajem u košmaru svakidašnjice

Dio sam žurbe
U gomili nesklada,
Tek marioneta
U rukama silnika,
Obnažena gusjenica
Što sanja leptira.

Nemoć da bilo što promijenim
Sve više poprima oblik straha
I sve teže prepoznajem
Svoj lik
u zrcalu vremena.

Dalibor Perković

Travanj

Stiže oluja.

Drveće bi moglo kliznuti iz kore.

Šapučeš vjetru kao Izolda

- Puši, puši vjetre...

i sklapaš oči dok on odnosi tvoj šešir,
tvoju periku, sve tvoje.

Andeo se na krovu vrti kao lud

i šalje strijele u svim smjerovima.

Oči se pune prašinom, a srca ranicama.

Milana Vuković, Zagreb

(iz zbirke „Odlomci o Evi“)

Što ti je

Grad bez luke,
luka bez broda,
brod bez kabine,
kabina bez prozora,
prozor bez pogleda,
pogled bez palme,
palma bez otoka,
otok bez blaga,
blago bez drage?

Milana Vuković, Zagreb

Molitva

Daj nam
još jednu noć bez vjetra.

Glatko more mornarima
mir licu i svakoj uvali
na tlu.

Vinovu lozu na prozoru
sigurni odraz u ogledalu
sutra.

Milana Vuković, Zagreb

MEDITATIVNI PREDAH

Hvala, majko

Zašto je majka najdraža?

Ako ne znaš, znaj!

Nije zato što te je nosila.

Nije zato što te je rodila.

Nije zato što te je dojila.

Nije zato što te je gojila.

Nije zato što te je čistila.

Nije zato što te je prohodala.

Nije zato što te je prala.

Nije zato što te milovala.

Nije zato što te svjetovala.

Nije zato što te udarala.

Nije zato što te ispravljala.

Nije zato – što je to radila zabadava.

Nego zato – što je to radila beznaknadno.

Nego zato – što je to radila iz ljubavi.

I nikada nam ni za što nije poslala račun.

Kad umire nikada ne proklinje.

Za najnezahvalnije dijete veli:

ah, jadno moje dijete!?

Drage MAJKE,

došli smo vam zato reći hvala, a ne –

da dug platimo, niti da što vratimo.

Majčinski se oglasi:

i od majke rođene,

i od majke Crkve,

i od majke Zemlje,

i od majke Domovine,

i od majke Marije,

samo MAJKE dostojno: Bogu hvala!

Fra Tihomir Grgat

FRANKFURT

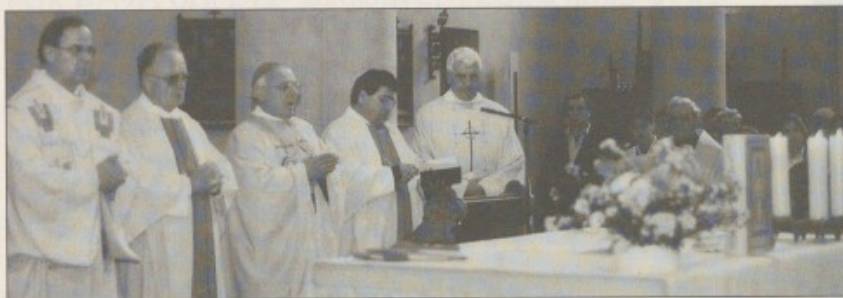
Rad s mladim folklorašima

U frankfurtskoj hrvatskoj katoličkoj zajednici od 1996. posebno se pridaje pozornost radu s mladim folklorašima. Od samog početka osnovane su tri skupine mladih plesačica i plesača: prva od prvog do šestog razreda, druga od sedmog do devetog i treća od desetog razreda pa nadalje. Vježbe i probe, petkom i subotom, održavaju se u prostorijama Elsa Brandströhm škole i u župnoj dvorani St. Ignatius. Najmlađa skupina je već uvježbala plesove: „Oj

Ivane Ivaniću“, „Ćiro“, „Širi kolo“, „Ja posijo repu“ i „Hej svirče“; srednja skupina je uvježbala plesove iz Baranje i Posavine, a treća „Slavoniju“ i „Baranju“. U sve tri skupine vježna trenutačno oko 70 mladih plesačica i plesača. Prvi javni nastup uspješno je održan već za Majčin dan 1996., a kasnije je uslijedilo još nekoliko nastupa na misijskim svečanostima. S mladim folklorašima strpljivo i marljivo rade Thomas Kosmidis i Franjo Akmadža.

F.A.

Misu zahvalnicu u crkvi Srca Isusova s nadbiskupom Prendom slavili su fra J. Lucić, gradski dekan Stodt, fra I. Vidović, prelat Opheys, župnik Geisbüsch...

„Drage sestre i braćo, na blagdan sv. Josipa, 19 ožujka 1972. slavio je fra Andelko Validžić po prvi put jednu nedjelju misu za Hrvate u crkvi Srca Isusova u Wuppertal-Elberfeldu. Od toga dana su hrvatski kršćani pronašli zavičaj u toj crkvi. Službeni osnutak Misije zbio se 26. svibnja 1972. od strane nadbiskupa Kölna i kardinala Josepha Höffnera. Već 25 godina skupljaju se tu zajedno Nijemci i Hrvati, da ispovijedaju svoju vjeru i da slave bogoslužje. Od stranaca su postali pravi prijatelji“, piše u prigodnom pismu pomoćni kölnski biskup Norbert Trelle, koje je objavljeno u prigodnom izdanju župnoga listića župe Srca Isusova.

Wuppertale, Tale...

Prvi dio obilježavanja srebrne obljetnice postojanja i djelovanja Misije bila je svečana akademija u subotu, 24. svibnja, u 19 sati u Zoo-Festsäle. Djeca i mladi su najprije otpjevali njemačku i hrvatsku himnu, nakon čega je voditelj Misije fra Ivan Vidović pozdravio sve nazočne, a posebno uglednike i sve one koji su na bilo koji način pridonijeli rastu i djelovanju Misije, kao i samog obilježavanja ove obljetnice. Recital pod nazivom „Hrvatska moja domovina“ recitali su i pjevali djeca i mladi (Mario, Anita i Tomislav), a misijska folklorna skupina „Zagreb“, uz

pratnju tamburaškog sastava, izvela je slavonske plesove i pjesme.

Uslijedili su pozdravi i govori: nadbiskup zadarski, msgr. Ivan Prenda, pomoćni biskup N. Trelle, ministar povratka i useljeničtva RH Marijan Petrović, gradski dekan msgr. Bernhard Stodt, savjetnik u hrvatskom veleposlanstvu Josip Pavešić, župnik Heinrich Geisbüsch, bivši voditelj Misije fra Nedjeljko Norac-Kevo, te Branko Marić, predsjednik Hrvat. svjetskog kongresa za Njemačku. Ministar Petrović je čestitao jubilej ali je također naglasio da i Hrvate iz tog područja Hrvatska čeka – da se vrate kući. Fra Nedjeljko nije govorio već otpjevao himnu Misije za koju je sam napisao riječi: „Oj Wuppertale, Tale, Tale, najlipši Tale, neki te ljudi kude, neki te hvale. Ljubav, bogatstvo, radost i tuga, oj Wuppertale te tvoje oštre zime, u tebi provedoh svoje najlipše vrime.“ Fra Ivan je zatim pročitao pozdrave i čestitke mons. Vladimira Stankovića i fra Rafe Begića, koji nisu mogli doći. U dvorani su bili i svećenici i pastoralni suradnici i suradnice iz okolnih misija (fra Josip Lucić i fra Ante Grčić iz Kölna, fra Branko Brnas i č.s. Ana-Marija Biško iz Mettmanna, vlč. Slavko Rako i gđa Marica Mraz sa suprugom iz Bielefelda, vlč. Branko Šimović iz Lüdenschaida, vlč. Stipe Vrdoljak iz Hagena i fra Nedjeljko Brečić iz Düsseldorfa).

▼ Vjernici za vrijeme mise u crkvi Srca Isusova

► Ovogodišnji prvopričesnici HKM Wuppertal sa župnikom fra Ivanom i fra Bernardom

Od stranaca

Već je prošlo 25 godina kako se hrvatski slavi u crkvi Srca Isusova. Članovi Misije su tu obljetnicu priredbom i m...

Dvadeset godina folklora

Članovi folklorne skupine „Knez Branimir“ iz Oberhausena izveli su potom plesove i pjesme: „Dubrovačka kontradanca“, „Rodio se sin“, „Sinoć kad san ti proša“ i „Marisla“-tripudansko kolo iz Boke Kotorske, dok su djeca iz Oberhausena ple-

Pastor suradnik Marko (lijevo)

Ne Norac bivši mladi

sala stare splitske plesove uz pratnju mandolina. Praizvedbu baranjskih plesova, uz pratnju tamburaškog sastava, upriličili su te večeri odrasli plesači i plesačice Misije Wuppertal. Oni su tom prigodom zahvalili svome voditelju Stjepanu Pišti Babli koji ih uvježbava već 20 godina. „Ovo ništa ne bih mogao napraviti da nije bilo vas“, skromno je rekao gospodin Babli.

Velika pomoć domovini

Manuela Gucić izložila je nakon toga povijesni prikaz djelovanja Misije od

15. GODINA POD ZAŠTITOM SRCA ISUSOVA

Postali prijatelji

Babli okupljaju na nedjeljno i blagdansko misno društvo Remscheida, Solingena i Wuppertala obilježili misnom 24. i 25. svibnja.

Pomoćni biskup kölnski Norbert Trelle i Marijan Petrović, hrvatski ministar povratka i useljeničtva

početka do ovih dana. Misija je osnovana 1972., a prvi voditelj bio je fra Anđelko Validžić, a iza njega su zajednicu vodili fra Berislav Nikić, fra Rafael Begić, fra Nedjeljko Norac-Kevo i sadašnji voditelj fra Ivan Vidović. Mise se slave u Wuppertalu (u 12,30 sati), Solingenu (Hl. Kreuz

Kirche u 10,45 sati), Remscheidu (St. Josef Kirche u 16,15 sati). Od 1987. do 1995. u Misiji su kao pastoralne suradnice djelovale časne sestre iz hercegovačke zajednice školskih sestara franjevki. U proljeće 1996. dužnost pastoralnog suradnika preuzeo je gosp. Marko Peulić. Na području Misije živi oko 3 500 Hrvata. Za njih su se tijekom proteklih 25 godina priređivale razne pastoralne akcije (pučke misije, kulturno-znanstvena predavanja, hodočašća, tečajevi, seminari, priredbe). Hrvatima je od samoga početka na usluzi

bila i socijalna služba Caritas, čiji ured u Wuppertalu sada vodi Vlatka Miloloža, a u Solingenu i Remscheidu Irena Matić. Folklorna skupina „Zagreb“ sudjelovala je dva puta na Međunarodnom folklornom festivalu u Limburgu, a nastupala je i u domovini. Uz nju djeluje i tamburaški sastav koji vodi Antonio Mrčela. Na području zajednice djeluje i šahovski klub „Croatia“, nogometni klub „Zagreb“, kulturno-sportska zajednica „Croatia“ u Remscheidu i „Josip ban Jelačić“ u Solingenu. Sve su te udruge prikupile i poslele veliku humanitarnu pomoć domovini u vrijeme srbočetničke agresije na Hrvatsku i BiH. Za domovinske potrebe prikupljeno je 602.065. DM, a 22 člana Misije kumuju 33 djece poginulih hrvatskih branitelja.

Pred Božić 1983. pokrenuto je i povremeno misijsko glasilo „Zajednica“. U Misiji je dosad bilo 723 krštenja, 551 prvopričesnik, 543 krizmanika, 123 vjenčanja i 44 umrlih. Nakon toga je započeo zabavni program, a koncert je održala splitska grupa „Tutti frutti“. Pjevalo se i plesalo do kasno u noć.

Bogoljublje, čovjekoljublje, domoljublje

Misu zahvalnicu u povodu 25. obljetnice Misije, u crkvi Srca Isusova u Wuppertalu, predvodio je zadarski nadbiskup msgr. Ivan Prenz, a u koncelebraciji su pored fra Ivana bili mjesni župnik i gradski

dekan, referent za strance u biskupiji Köln, fra N. Norac-Kevo, fra J. Lucić i fra A. Batinić. Nadbiskup Prenz je pozvao vjernike da budu ponosni na svoje ime, svoju vjeru i kulturu, na svoju prošlost i sadašnjost. Na srce im je stavio tri vrednote: bogoljublje, čovjekoljublje i domoljublje. On je zahvalio svima koji su domovini i Crkvi, bilo molitvom bilo materijalno, pomagali u najtežim ratnim danima. U prinosu darova i molitvi vjernika su izrazili svoju zahvalu Bogu za proteklih 25 godina i molili da i dalje bdije nad njom. „Mnogi hrvatski katolici stanuju u našoj četvrti već desetljećima i ovdje su našli svoj zavičaj. Naša je želja da oni ne samo ovdje stanuju, nego da ovdje svrno pronađu domovinu. Naše kršćanstvo i katolištvo treba da nas otvara jedne prema drugima i da nas povezuje. Ja se osobno još uvijek rado sjećam poziva i posjeta Hrvatskoj 1988. godine. Dani u Hrvatskoj su mi pokazali puno od načina života i razmišljanja hrvatskih kršćana. Želim da se sve više otvaramo jedni drugima i da jedni s drugima stvaramo kraljevstvo Božje“ napisao je u župnom pismu župnik njemačke župe Srca Isusova Heinrich Geisbüsch...

A. Batinić

▲ Odrasla folklorna grupa Misije izvela je slavonsko kolo

▼ Folkorašice zahvaljuju svome voditelju gosp. Babli za 20 godina folklornoga rada u Misiji

Folklorna skupina HKM Darmstadt u bunjevačkom izdanju, sa sestrom Damjanom Damjanović i fra Nediljkom Bekanom

UKRATKO

- **Schönstatt** – Hrvatski katolici s područja Rajna-Majna hodočastili su na Duhove i ove godine u Gospino svetišće Schönstatt-Valendar kod Koblenza. Hodočasnici su se ispovjedili, obavili pobožnost križnoga puta i slavili misu koju je predvodio fra Draško Teklić, voditelj HKM Ebersberg, uz koncelebraciju svećenika iz okolnih misija.
- **Hanau/Marburg** – U malobrojnoj zajednici Hanau/Fulda/Marburg bilo je ove godine već 10 krštenja. Jedno od njih slavljeno je 8. ožujka u crkvi sv. Petra i Pavla u Marburgu, a primila ga je Elisabeth-Maria Stein, čija je majka Hrvatice Dragica rođena Sebešić, a otac Nijemac Wolfgang Stein.
- **Darmstadt** – U misijskom centru u Darmstadtu je uvijek živo, bilo da se radi o kulturnim bilo o pastoralnim događajima. Gotovo stalno održavaju se folklorne probe, a vrhunac folklor-

noga znanja mladi su pokazali na nedavnoj folklorijadi. Prva pričest proslavljena je 27. travnja, a primilo ju je 27 prvopričesnika. Majčin dan obilježen je priredbom, a 7. lipnja je sakrament potvrde, iz ruku zadarskoga nadbiskupa Ivana Prende, primilo 54 krizmanika. S krajem školske i vjeronaučne godine idu i izleti u okolna mjesta i luna-parkove.

- **Koblenz** – Majčin dan je proslavljen skromno ali svečano. Prigodni program priredila je s mladim gitaristima i pjevačima pastoralna suradnica Dragica Žimbek. Župnik Alojzije Petrović podijelio je 27. travnja sakrament krštenja trima djevojčicama. Toga su dana u zajedništvo Crkve primljene Ivana Pili-pović, kći Ankice i Miroslava iz Slav. Broda; Valentina Adamić, kći Ankice i Mate iz Srednje Slatine; Bernarda Martinović, kći Dragane i Slavena iz Teslića. Sve tri krštene djevojčice su rođene u izbjeglištvu. ■

FREIBURG

Otvoren Hrvatski dom

Hrvatska kolonija u Freiburgu, koja s okolicom grada i izbjeglicama trenutačno broji oko 3.500 osoba, svečano je 25. i 26. 4. proslavila otvaranje svoga novoga Hrvatskoga doma. U prisustvu velikog broja Hrvata i izaslanika hrvatskog konzulata u Stuttgartu Marijana Šimunića te njemačkih gostiju, izaslanika gradonačelnika grada Freiburga, predsjednika Savjeta za strance i izaslanika Njemačko-mađarskog društva, dom je blagoslovio hrvatski misionar u Freiburgu o. Alojzije Duvnjak, a čin otvaranja obavila je Jelena Brajša, direktorica Caritasa zagrebačke nadbiskupije. U prostranoj unutrašnjosti doma od 350 četvornih metara nalazi se velika prostorija za priredbe, uredi za udruge i rekreativni prostori koji će u obiteljskoj atmosferi okupljati Hrvate svih životnih dobi i njihove goste na različite kulturne, socijalne i duhovne priredbe, kao i na rad u manjim skupinama i obiteljske svečanosti. Upravo je zadivljujuće da je dom preoblikovan iz nekadašnjih baraka. Uz suradnju više obrtnika i većim dijelom dragovoljnih radnika pojedinaca Hrvata radove je vodio i financirao Stjepan Vuković. Svečanim otvaranjem dom je povjeren trajnoj zajedničkoj brizi hrvatskih udruga u Freiburgu: Hrvatsko-njemačkom društvu, Nogometnom klubu „Croatia“, Hrvatskoj dopunskoj školi Tina Ujevića, Hrvatskom sportskom klubu i Hrvatskoj mladeži. Značajno je viđenje dvojakog značenja novoga Hrvatskoga doma koje je u prigodnom slovu istaknula predsjednica Njemačko-hrvatskog društva u Freiburgu prof. Marta Lončarević. Dom će trajno podsjećati na vezu Freiburga s Hrvatskom koja postoji još od 15. stoljeća, što dokazuje i hrvatski grb na zgradi Povijesne trgovačke komore toga grada. ■

KREFELD

Prvi nastup na folklorijadi

U Hrvatskoj katoličkoj misiji Krefeld već devet godina njeguje se hrvatski folklor, ali su se za veći javni nastup, kao što je hrvatski folklorni festival, odlučili tek sadašnji članovi naše folklorne skupine. Djevojke i momci, od 16 do 19 godina, u prelijepim hrvatskim narodnim nošnjama, odlično su na festivalu u Düsseldorfu izveli splet slavonskih igara. Bilo je nešto treme, ali je motivacija bila jača. Zato je nastup na folklorijadi za njih najveća nagrada i priznanje za uloženi trud i naporno vježbanje. I ova bilješka neka bude uspomena na taj događaj, te čestitka i poticaj za daljnji rad. M. M.

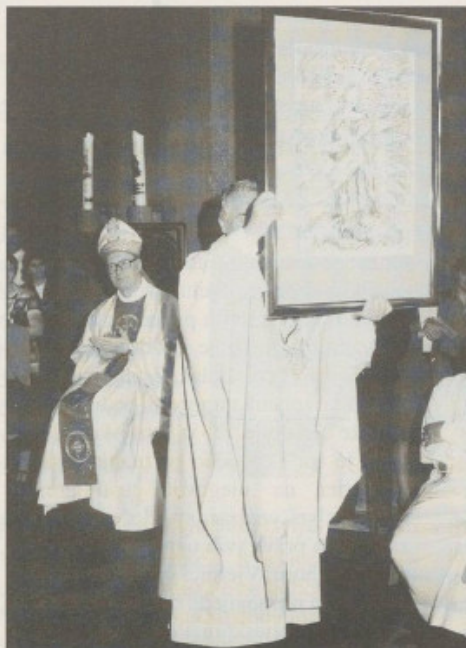
Folklorna skupina HKM Krefeld na folklorijadi u Düsseldorfu

NEVIGES **Pod skutima Kraljice mira**

Oko 8 000 hodočasnika. Misu predvodio biskup S. Štambuk. Oproštaj od fra B. Dukića

I toga duhovskoga ponedjeljka, 19. svibnja, svi su putovi vodili u Neviges, svetište Kraljice mira i mjesto tradicionalnog hodočašća hrvatskih katolika ruskoga područja. Nakon više kišnih godina, ovoga puta je bilo sunčano i toplo vrijeme. Pobožnost križnoga puta, uz veliko sudjelovanje vjernika, predvodio je vlč. Branko Šimović, voditelj HKM Lüdenscheld. Potom je molitvu krunice u crkvi predvodila časna sestra Ana-Marija Biško. Krunicu su svojim pjevanjem između desetaka obogatili pjevački zbor „Croatia“ iz Münchena i mješoviti zbor zajednice Mettmann-Langensfeld.

Voditelj te zajednice i domaćin hodočašća fra Branko Brnas pozdravio je hodočasnike, a to je nakon njega učinio i p. Roland, gvardijan franjevačkog samostana i čuvar svetišta u Nevigesu. Misu je predvodio i koncelebrirao mons. Slobodan Štambuk, biskup hvarsko-bračko-viški, a suslavila su 22 svećenika. U propovijedi je istaknuo činjenicu da je naš narod prepoznao Mariju kao darovateljicu mira, kao zagovornicu koja nas vodi svome Sinu Isusu, koji

Fra Bernard je u Nevigesu dobio na dar umjetničku sliku Kraljice mira, autora Z. Čuline; u pozadini biskup Slobodan Štambuk. Foto: Petar Jurčević

opet jedini dariva život, radost, istinu, mir. Molitva vjernika bila je neobično svečana, a otpjevala su je dva pjevača. Na hvarskom napjevu pjevali su zaziv: „Bože, daj mir, jedinstvo“. Prinos misnih darova

imao je bogatu vjersku i nacionalnu simboliku i ove godine. Jedna je prvopričsenica prinijela janje, odnosno kolač u obliku janjeta (simbol Isusa Krista); djevojka iz Slavonije prinijela je figuru Vučedolske golubice (simbol mira, otpora, slobode i povratka u Vukovar); jedna žena iz Bosne prinijela je poznati vlašički sir (simbol rada čovjekova i povratka u Bosnu); jedna obitelj prinijela je misne darove kruha i vina.

Na koncu mise uslijedio je oproštaj svećenika i vjernika u Nordrhein-Westfalen od fra Bernarda Dukića. Oproštajno slovo držao je predstavnik svećenika ovoga područja vlč. Šimović, a predstavnica pastoralnih radnika Pavica Planinc predala je fra Bernardu u znak zahvale vrijednu sliku. Na svemu tomu je potom usrdno zahvalio fra Bernard. Biskup Štambuk je u završnom govoru odao priznanje njemačkoj Crkvi i franjevcima domaćinima na svemu što su činili i čine za hrvatski narod i Crkvu.

Na orguljama je pod misom svirao Vjekoslav Babić iz Zagreba, a pjevanjem je ravnao fra Branko Brnas. Nakon mise je, na zelenim površinama oko svetišta, priređeno pučko veselje, gdje se našlo oko 8 000 ljudi. ■

KÖLN **Hrvatski koraci u Europi**

Kölnska folklorna skupina „Koraci u tuđini“ uspješno predstavlja domovinu na raznim manifestacijama međunarodnoga značaja

Petnaesta obljetnica prijateljstva između njemačkoga grada Mülheim-Kärlich-a i francuskoga grada Chateau-Renault obilježena je 3. svibnja u Rhein-

landhalle, u njemačkom gradu domaćinu. Program pod nazivom „Europaabend“ započeo je pozdravima dvojice gradonačelnika, te nastavljen govorima brojnih

Folklorna skupina „Koraci u tuđini“ za vrijeme nastupa u gradiću Mülheim-Kärlich

gostiju iz javnog i političkog života. Potom su na pozornici nastupile grčke, španjolske, turske, francuske, njemačke i hrvatske folklorne skupine. Hrvatsku je predstavljala folklorna skupina „Koraci u tuđini“ iz Hrvatske katoličke misije Köln, a izveli su kolo-poskočicu „Lindo“ i pučke napjeve i plesove otoka Hvara. Gledatelji su oduševljeno pozdravili i dugim pljeskom nagradili mlade hrvatske folkloraše.

Inače, zanimljiva je bila izjava dr. Ernsta Theilena, državnog tajnika u ministarstvu unutarnjih poslova i sporta pokrajine Rheinland-Pfalz, koji je rekao da je nastup jedne hrvatske skupine na toj kulturnoj međunarodnoj večeri još jedan dokaz da se Europska zajednica mora širiti i prema svojim južnim susjedima. Rudolf Treis, predsjednik prijateljske udruge dvaju gradova, srdačno je zahvalio hrvatskim folklorašima na nastupu i poželio im sreću u daljnjem radu. Sljedeći nastup je uskoro, i to u Bergheim Ahe-u, gdje će mladi hrvatski folkloraši predstavljati domovinu na manifestaciji „Fremde werden Freunde“.

Mario Širić

FRANKFURT

Velika obiteljska slavlja

Proslavljen Majčin dan. Prvu pričest primilo 151 prvopričesnik, krizmu 197 krizmanika. Kazališna predstava „Sunčana zraka“.

Proljetni mjeseci su u crkvenoj bogoslužnoj godini pravo vrijeme za obiteljska slavlja, susrete i zajedništvo. U tim mjesecima se obično slave podjele sakramenata koji imaju veliki obiteljski značaj. Radi se prvotno o sakramentima prve pričesti i krizme, ali slavlje Majčina dana ima isto tako naravno obiteljsko obilježje.

U Hrvatskoj katoličkoj zajednici u Frankfurtu izredalo se tako u posljednje vrijeme nekoliko značajnih događaja. Proslava podjele sakramenata prve pričesti bila je 26. travnja u frankfurtskoj katedrali, kada je prvu pričest primilo 128 prvopričesnika. Proslava prve pričesti za 23 prvopričesnika bila je ove godine prvi puta održana i u Bad Soden, za područje Main Taus Kreis, koje čini buduću misiju u osnivanju, a priredio ju je fra Stanko Dotur.

Biskup Komarica među svojim

Drugi veliki događaj bila je proslava podjele sakramenata potvrde u subotu, 24. svibnja, u prepunoj katedrali. Misu je predvodio i propovijedao banjolučki biskup dr. Franjo Komarica, koji je sakrament krizme podijelio 197 krizmanika.

Obred je s misom trajao preko tri sata, a misijski zbor je cijelu svečanost pratio odličnim liturgijskim pjevanjem. Biskupa Komaricu najprije je pozdravio voditelj Misije fra Leo Delaš, istakavši da je većina krizmanika upravo s područja banjolučke biskupije, i to iz livanjskoga kraja. Usto je fra Leo odao priznanje biskupu Komarici na njegovom ustrajnom i hrabrom kršćanskom svjedočenju i borbi za ljudska prava svih ugroženih, napose u ratnom vohoru. Vjernici su pozorno slušali biskupovu propovijed i u nekoliko navrata nagradili ga pljeskom. Poslije mise je uslijedilo zajedničko fotografiranje ispred katedrale, a biskupa Komaricu su pozdravljali i susretali brojni vjernici iz njegove biskupije. Najveći dio tereta za pripravu krizmanika, pored ostalog pastoralnog osoblja, imao je fra Jure Zebić, koji je svim krizmanicima podijelio uspomene na krizmu. Kao što je toga dana bilo teško naći mjesto za parkiranje automobila oko katedrale, isto tako u Frankfurtu je bilo teško naći mjesto u hrvatskim restoranima ili u dvoranama za slavlja. Krizmanici su okupili obitelji, rodbinu, kumove i prijatelje, a veselja su potrajala do zore.

U dvorani Bikuz u Höchstu 10. svibnja je priređena i ove godine proslava Majčina dana. U programu, koji je vodio fra Željko, uglavnom su sudjelovala djeca pod vodstvom sestre Pavlimire, a najmlađe folklorše za nastup su pripremili Franjo Akmadža i Thomas Kosmidis. Prigorske plesove izvela je standardna postava „Croatia Ensemble“. Majkama su podijeljene ruže i darovi. U zabavnom dijelu programa nastupila je misijska grupa „Pax“, te gosti iz domovine, grupa „Trio Rio“ s pjevačicom Marinom Tomašević.

Sunčana zraka

U župnoj dvorani sv. Ante održana je 17. svibnja praznična igračka u tri čina pod nazivom „Sunčana zraka“. Mlada misijska glumačka skupina, pod vodstvom fra Jure, uspješno je uvježbala i izvela tu dramsko-glazbenu igru. U planu su nastupi i gostovanja i u nekim drugim misijama.

Na Tijelovo su i hrvatski katolički vjernici sudjelovali u tijelovskoj procesiji na Römeru, a prvopričesnici su bili odjeveni u svečanu prvopričesničku odjeću. Oko sudjelovanja djece u procesiji se brinula s. Andela.

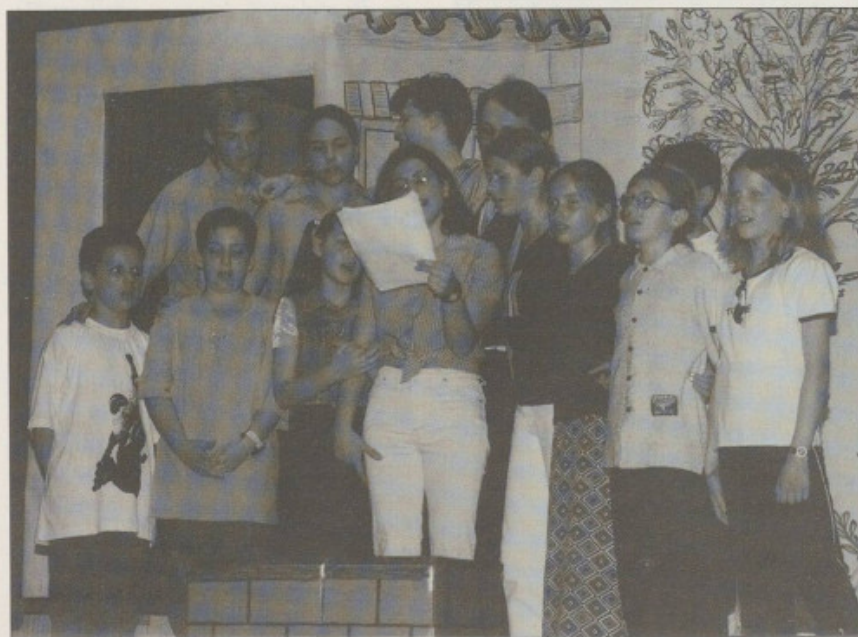
Dječji festival „Mikorfon je Vaš“ održan je po drugi put u dvorani „Bikuz“ u Höchstu. Inače, u frankfurtskoj zajednici se svakoga tjedna slavi nekoliko krštenja i vjenčanja. Svakog utorka se u 20 sati održava Biblijski tečaj, a misa za mlade svake nedjelje u 12 sati.

SPORT

MAINZ

HNK Croatia uvjerljivo prva

Hrvatski nogometni klub Croatia osvojila je naslov prvaka u nogometnoj ligi Kreisklasse Mainz/Bingen-Mitte. Sa 68 osvojenih bodova Croatia je drugoplasiranim ekipama SNK Bošnjak i SV Gonsenheim 1b umakla za tri boda, te se plasirala u viši rang natjecanja (Kreislige). Odlučujuća utakmica igrana je protiv SV Gonsenheim, a hrvatski su je nogometaši, pred 500 gledalaca, dobili s 2:1. Pogotke su postigli Robert Parlov i Ivica Dragun. „Cijelu sezonu smo igrali odlično pa smo i zaslužili prvo mjesto“, izjavio je trener Croatia Petar Blažević. Nakon utakmice je uslijedilo pravo hrvatsko pučko veselje, s dva janjca na ražnju i sa živom glazbom.

Mlada glumačka skupina HKM Frankfurt oduševila je publiku izvođenjem igrokaza „Sunčana zraka“

BERLIN

Marijin svibanj bio je blagoslovljen

U mjesecu svibnju posvećenu Gospi svaku večer pjevali smo da nas Majka blagoslovi. Molitvom krunice, misom i propovijedu vjernici su po Mariji dolazili k Isusu. Možemo reći da je njezin mjesec bio blagoslov za HKM Berlin. Hodočasnici, pod vodstvom fra Ivana Škopljanca-Mačine i s. Nikoline Pejić, hodočastili su od 7.-11. svibnja u Lurd. Bio ih je pun autobus.

Oni koji su ostali u Berlinu radovali su se proslavi Majčina dana u misijskom centru. Djeca i mladi pod vodstvom s. Fabiole Bobaš razveselili su sve prisutne svojim recitacijama, pjesmom, igrokazom i komedijom. Folklorna grupa izvela je kolo iz Ražanca a VIS „Domino“ svirao je za zabavu.

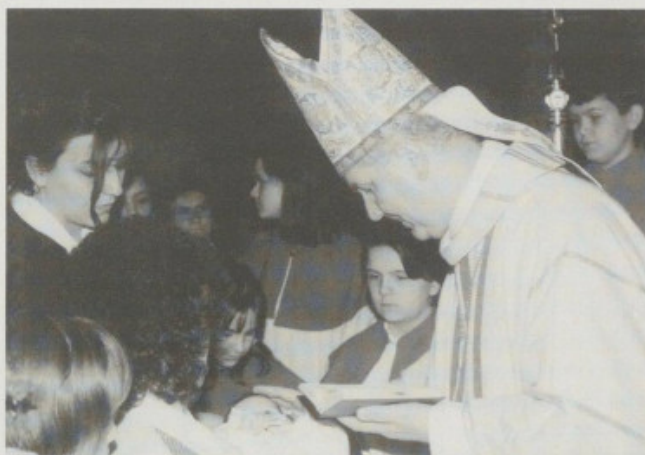
Predaha gotovo nije ni bilo. Prvopričesnici i krizmanici nestrpljivo su iščekivali svoj najdraži dan i za njega se temeljito pripremali. Pod vodstvom fra Ivana Škopljanca-Mačine, fra Ante Markovića, s. Fabiole Bobaš i s. Nikoline Pejić pristupilo je stolu Gospodnjem 17. svibnja 128 prvopričesnika.

Tjedan dana kasnije, 25. svibnja, banjolučki biskup dr. Franjo Komarica podijelio je sakrament sv. krizme 175-orici krizmanika. Istoga dana biskup je krstio malu Josipu, deveto dijete Mijata Šipure i Ljubice r. Miškić koji su iz župe Vrbnjaci kod Kotor

Biskup Komarica podjeljuje sakrament krštenja devetom djetetu obitelji Šipure

Varoša. Uz malu Josipu oni su se radovali sa sinom i kćerkom koji su toga dana primili sv. krizmu.

Slavlje prve pričesti i krizme obavljeno je u bazilici sv. Johanneasa.

Hrvati uzveličali jubilej dviju crkava

Na blagdan Uzašašća, 8. svibnja, dvije crkve grada Berlina, evangelička crkva Südsterm i katolička St. Johannes, slavile su 100. obljetnicu postojanja. Prije stotinu godina njihovoj posveti prisustvovao je car Wilhelm II. a o ovoj stotoj obljetnici veliki broj hrvatskih katolika pridružio se slavlju Nijemaca zajedno s četrnaest evangeličkih i jedanaest katoličkih zajednica, među kojima i Hrvatska katolička misija, te šest slobodnih zajednica i sirijsko-pravoslavna Crkva iz Antiohije. Sve te zajednice djeluju na teritoriju Kreuzberga.

Slavljene su službe Božje u obje crkve kod kojih su hrvatski katolici bili u velikom broju zajedno s voditeljem misije fra Jozom Župićem. Učinjena je procesija od jedne do druge crkve. Križ je nosio Hrvat, a nakon toga pred crkvama je bio kulturni program. Hrvatsku katoličku misiju u Berlinu zastupala je folklorna grupa koja je otplesala ples iz Slavonije.

Medu štandovima postavljenim uz cestu bio je i hrvatski štand s hrvatskim specijalitetima što ih je nudio zavičajni klub „Brodani“.

Jozo Župić

Hodočasnici iz Berlina u Lourdesu

STUTTGART **Brojne manifestacije****Majčin dan**

Na Majčin dan, 4. svibnja, na svim smo misama molili za naše majke, svećenice, čuvarice i stožere hrvatskih obitelji, koje su čuvale i sačuvale trinaeststoljetnu vjernost hrvatskoga naroda Bogu, Crkvi i domovini. Drugi dio slavlja održali smo u Schwabenlandhalle u Fellbachu, gdje se okupilo oko 2500 naših vjernika. Program u čast majki izvele su misijske sekcije (orkestar, dječji zborovi, zbor mladih i odraslih, folklorne skupine, jazz grupa, tamburaši, prvopričesnici, kao i polaznici hrvatskih dopunskih škola. Svećenici su svim majkama podijelili prigodne darove. Priredena je i bogata tombola, čiji je prihod namijenjen siromašnim obiteljima i obiteljima s brojnom djecom u domovini. U predvorju dvorane postavljena je i prodajna izložba slika Ljerke Božinović s vukovarskim motivima. Vrhunac slavlja bi je koncert grupe „Romantik“ i pjevača Zlatka Pejakovića.

Za izgradnju svetišta u Kninu

Peta uskrсна nedjelja, 27. travnja, bila je obilježena skupljanjem pomoći za izgradnju zavjetnoga svetišta Gospe Velikoga hrvatskoga krsnoga zavjeta u Kninu. U konkatedrali sv. Eberharda okupilo se mnoštvo od oko 1500 vjernika, a misu je predvodio i propovijedao fra Bernard Dukić. Mladi su u narodnim nošnjama donijeli lik Gospe Velikoga hrvatskoga zavjeta, a pod misom je pjevao misijski zbor pod ravnanjem sesre Nevenke. Za izgradnju velikoga svetišta u Kninu pot-

rebna je pomoć cijele, pa i iseljene Hrvatske. Stuttgartski Hrvati su se i ovoga puta pokazali velikodušnim, pa se skupilo 15 050 DM. Na kraju mise fra Marinko Vukman je zahvalio fra Bernardu na svemu što je učinio posebice za hrvatsku zajednicu u Stuttgartu, pa se na taj način ta zajednica toga dana oprostila od fra Bernarda, koji uskoro stupa na novu dužnost. Mladi su u ime Misije i Generalnog konzulata RH predali fra Bernardu i oproštajne darove. On je svima zahvalio i pozvao ih na vjenrost Bogu, Crkvi i narodu, te na povratak u domovinu. ■

Umjetničku sliku fra Bernardu na dar, u ime Generalnog konzulata RH i HKM Stuttgart predali su mladi folkloristi Vinko Grlić i Ilija Brešić

S. Nevenka dirigira misijskim dječjim zborom

GÖPPINGEN **Obiteljski seminar za čitače i djelatelje pričesti**

Sudionici seminara u prekrasnom ambijentu

U biskupijskoj kući za mlade, u Wernau, od 1.-4. svibnja 1997., održan je seminar za djelatelje pričesti, čitače i njihove obitelji iz Misije Göppingen. Seminar je organizirao i vodio pastoralni djelatnik Branko Galić. Tema seminara je bila: „Kako ja proživljam svoju službu u župnoj (misijskoj) zajednici“. Uz ugodno raspoloženje u trodnevnom druženju i upoznavanju, sudionici su iznosili svoja zapažanja, iskustva i primjedbe o svom dosadašnjem radu u crkvenim službama, kao i prijedloge i pobude, što može svaki od nas kao pojedinac, obitelj i crkveni službenik u naviještanju Božje Riječi i dijeljenju pričesti, pridonijeti vjerskom i duhovnom rastu naše župne (misijske) zajednice.

Ovo je bila ujedno i zahvala i priznanje najangažiranijim pojedincima i njihovim obiteljima za požrtvovan i odgovorni posao koji oni redoviti i revno obavljaju u svojoj župnoj zajednici na dobrobit cijele Crkve. ■

NÜRNBERG

Drugi susret ministranata

Ove godine susret ministranata hrvatskih katoličkih misija Bavorske održao se u Nürnbergu. Lijepi i sunčan dan nam je podario Gospodin i ove godine 1. svibnja. Do 9,30 sati okupili su se svi ministranti (njih oko 250) u Nürnbergu kod Don Bosco Heim-a sa svojim voditeljima: svećenicima i pastoralnim suradnicima i suradnicima iz 9 misija od ukupno 13 iz Bavorske. Sudjelovali su: Augsburg, Ebersberg, Freising, Ingolstadt, Kempten, München, Nürnberg, Regensburg i Traunreut.

U 10 sati, nakon procesije s ministrantima, 11 svećenika je koncelebriralo svetu misu. Koncelebraciju je predvodio i propovijedao domaćin don Božidar Šimić SDB. Pod misom je veoma lijepo svirao (keyboard – violina) i pjevao zbor mladih iz Freisinga.

Nakon zajedničkog okupljanja oko euharistijskog stola i kratkog predaha uz okrepu tijela s onim što je svatko sa sobom ponio, našli smo se svi okupljeni na igralištu. I onda je počelo natjecanje: muškarci u nogometu, a ženske „između dvije vatre“. U pravoj sportskoj atmosferi gdje nije izostalo i žustrog navijanja i žestoke borbe za osvajanjem prvih mjesta i pehara pa stoga i neizvjesnosti i napetih trenutaka, pobjednici su bili: ministranti do 12. god. – Ingolstadt, Freising i Kempten, a iznad 12. god pobjednici su bili ministranti Traunreuta, Münchena i Ebersberga. U igri „između dvije vatre“ sve su osvojile djevojčice iz Augsburga. Svi osvajači 1., 2., 3. mjesta dobili su pehare s pohvalnicama, a svi sudionici dobili su krasnopisne (Mirko Kapetanović) „Uspomene“ s upisanim imenima pojedinaca za sjećanje na ovaj nezaboravan susret. Rastali smo se uz srdačne želje da se ovako okupimo i sljedeće godine.

Dječji zbor HKM Freising. Za orguljama Jasminka Perković a s violinom Vesna Soldo

Za dodjelu pehara ministrantskim pobjedničkim ekipama brinuli su se fra Ante Maleš (desno) i past. suradnik Bruno Paurević (lijevo gore)

Fotos: Z. Šitum

EPIGRAMI

Katica Kiš**Partija**

Na izboru glasač partiju označi, a ona ga zatim i muze i tlači.

Prijatelj

Prepoznat češ lako tvoj prijatelj tko je kada te na greške upozori tvoje.

Sekta

Mnoga sekta oprez raja obećaje samo onda kad se desetina daje.

Moralist

Vrlinama druge uče moralisti, sami bez morala tek ostaju isti.

Ljubomora

Ljubomorani čovjek zbog straha vlastitog muči i zlostavlja najčešće čestitog.

Jačina

Svaki koji mirno argument izlaže jači je od onog koji s vikom kaže

Zubi

Često se sa smiješkom kaže kog se ljubi mogućnost je da se pokažu mu zubi.

Depresija

Koga depresija vijek muči i kosi taj se vrti samo oko svoje osi

Putovanje

Ne zna svaki koji vijek na put polazi da svijet mudracima u kuću dolazi.

Smijeh

Ne vjeruj onomu tko se često smije da se on zaista uvijek i raduje.

OSLO/NORVEŠKA

Zemlja s 36 465 katolika

Sakrament krizme primilo i 11 Hrvata. Norveška ima 31 župu, a zaštitnik je sv. Olav. Kratki pregled povijesti Misije.

Na blagdan Duhova, 18. svibnja 1997., jedanaestero mladih iz Hrvatske katoličke misije u Norveškoj primilo je sakrament sv. potvrde. Dar Duha Svetoga, zajedno s mladim Hrvatima, taj dan primio je još 61 krizmanik od kojih je samo nekoliko bilo Norvežana. Gotovo sve su to djeca stranaca koji su našli svoje privremeno ili trajno boravište u ovoj sjeveroeuropskoj zemlji. Dijelitelj sv. potvrde je bio domaći biskup, msgr. Gerhard Schwenzer, koji je po rođenju i rodu Nijemac. Mladi Hrvati su bili u narodnim nošnjama što je ovoga biskupa, ali ne samo njega, posebno obradovalo. Iako je slavlje sv. potvrde slavljeno u dvije odvojene grupe, a svete mise u 13 i u 16 sati, katedralna crkva sv. Olava u Oslu bila je pretijesna da primi sve koji su došli na ovo slavlje.

Katoličku crkvu u Norveškoj čine vjernici iz raznih naroda. Prema statistici od 31.12.1996. u cijeloj Norveškoj na 4,3 mil. stanovnika bilo je 36 465 registriranih katolika iz više od 120 različitih zemalja. Crkvena jurisdikcija je razdijeljena na biskupiju Oslo i dvije apostolske prelatore: Trondheim i Tromsø. Sama pak Crkva smatra da ovdje još ima i oko 20 000 neregistriranih katolika. Veći broj ovdašnjih katolika je u odrasloj dobi doselio ovamo, a nisu se dali registrirati u crkvenim uredima.

U Norveškoj ima 31, a u gradu Oslu, koji broji pola milijuna stanovnika, dvije katoličke župe: sv. Olav (zaštitnik

Norveške) i sv. Hallvard (zaštitnik grada Osla). U cijeloj Norveškoj u 1996. godini kršteno je 636 djece i 39 odraslih. Na katoličku vjeru prešlo je u 1996. godini 118 osoba, a 39 osoba je istupilo iz Katoličke crkve.

U godini 1996. u katedralnoj crkvi sv. Olava služeno je 1.025 svetih misa na 17 različitih jezika. Svake nedjelje je i sveta misa na hrvatskom jeziku u 16 sati.

Prvi Hrvati koji dolaze ovamo su izbjeglice poslije II. svjetskog rata. Veća grupa Hrvata dolazi ovdje 70-tih godina „trubuhom za kruhom“ (ekonomska emigracija), a posljednja grupa Hrvata dolazi kao izbjeglice iz Hrvatske i Bosne i Hercegovine. Od ovih koji su u Norvešku došli „trubuhom za kruhom“ neki mi rekoše da su mislili ostati ovdje dvije-tri godine, zaraditi novaca, pa se vratiti. Ali, još su tu. A Hrvati koji su ovamo došli kao izbjeglice mogu ovdje ostati trajno ako to žele. Neki od ovih su udaljeni od hrvatskog svećenika preko dvije tisuće kilometara.

Kroz zadnjih 27 godina među ovdašnjim Hrvatima organizirano postoji i djeluje Hrvatska katolička misija u kojoj su do sada bili ovi svećenici: Antun Vrdoljak, OP (1971.–1973.); Franjo Oroz, OP (1973.–1976.); Anto Piličić (1976.–mjesec dana); Stjepan Čukman (1978.–1996.).

Prvi svećenik koji dolazi običi ovdašnje Hrvate bio je 1964. dr. Krešimir Zorić, a 1969. godine svećenici Krsto Šušnjara iz Njemačke i Vladimir Stanković iz Hrvatske obilaze norveške Hrvate. U vremenu od 1969.–1971. ovamo jednom mjesečno iz Švedske dolazi svećenik Vjekoslav Lasić, OP, a u vremenu od 1976.–1978., također jednom mjesečno, svećenik Franjo Prstec. Od siječnja 1996. Misiju vodi svećenik Berislav Grgić. **B.Grgić**

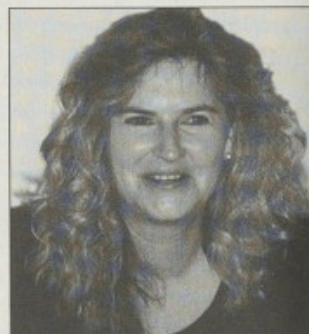
Krizmanici HKM Oslo u hrvatskim narodnim nošnjama

CURSDORF/THÜRINGEN

Uzroč Nezavisno

U gradiću Cursdoru u Tiringiji održan je od 16. do 19.5.1997. tradicionalni 29. po redu Duhovski Susret HAS-a.

Gradić Cursdorf, koji se nalazi na području bivše Istočne Njemačke, nije uopće bilo lako naći. Kako zbog loših prometnih oznaka, tako i zbog mnoštva zao bilaznica, zbog gradnje ili popravaka cesta, neki su se sudionici vozicali satima, tražeći Cursdorf, nekadašnje popularno

Dr. Katrin Boeckh

odmaralište bivših istočnonjemačkih komunističkih vlastodržaca. Očito su malo radili, a previše plandovali. O tom će više vjerojatno pisati Boris Maruna ili Vlaho Bogišić, predavači na Susretu, koji su imali priliku praviti usporedbe između njemačkoga zapada i istoka, i pritom se svakako sjetiti stanja u našoj domovini. Ipak se na Susretu okupilo pedesetak sudionika, kako starih, tako i novih lica.

Susret je 17. svibnja otvorio Robert Ivišić, predsjednik HAS-a. Prvo predavanje održao je **dr. Marijan Rogić** iz Münchena: „Ante Pavelić i ideja hrvatske države“. On je ustvrdio da je NDH bila naravna i pravna želja hrvatskoga naroda, a da su Hrvati tada iskoristili sukob velesila da bi se oslobodili srpskoga državnoga jarma i tiranije. Potom je dr. Rogić iznio sljedeće tvrdnje: da se hrvatski narod 1941. plebiscitarno izjasnio za NDH; da NDH nije bila okupirana; da je bila priznata i de iure i de facto; da Pavelića nisu ustoličili ni Hitler ni Mussolini nego ustaški pokret; da se NDH borila za vlastiti opstanak; da je bit hrvatskoga nacionalizma obrambenoga značaja.

9. SUSRET HRVATSKOGA AKADEMSKOG SAVEZA

posljedice Države Hrvatske

druge hrvatskih studenata i akademičara u Njemačkoj. Glavna tema: Uzroci i posljedice NDH – razrađivanje vlastite povijesti. Sljedeći jubilarni 30. Susret održava se dogodne na istome mjestu.

Katolička crkva pozdravila NDH, ali nije bila njezin kolaborant

Dr. Katrin Boeckh, mlada i perspektivna njemačka povjesničarka iz Münchena, sasvim dobro razumije, a nešto slabije govori hrvatski. Naslov njezina predava-

imao svoga delegata u Zagrebu. Uspostava Hrvatske pravoslavne crkve imala je isključivo političku pozadinu, a islamska zajednica je imala sva prava organiziranja i javnog djelovanja. Komunistički montirani proces nadbiskupu Stepincu bio je posljedica Titove ideje da osnuje hrvatsku

Marijan Rogić

Boris Maruna

Vlaho Bogišić

nja bio je: „Konfesije za vrijeme i poslije NDH“. Pavelićev režim nazvala je marionetskim, ovisnim o garancijama Njemačke i Italije, jer nije mogao voditi ni samostalnu vanjsku niti ekonomsku politiku, kao ni politiku prema židovskom pitanju. Te tri stvari za sebe je pridržao njemački Reich. Zanimljivo je da je u NDH, za razliku od Njemačke, vladao tolerantan odnos prema konfesijama. Katolištvo je bilo državna vjera, ali ga je vlast zlorabila u vlastite ideološke svrhe. Nadbiskup Stepinac bio je pritom svijetla figura, jer je u više navrata prosvjedovao protiv rasističkih zakona, te progona Židova, Roma i pravoslavaca. Iako je Katolička crkva pozdravila osnivanje NDH, ipak se ne može reći da je kolaborirala s njezinim režimom. Vatikan nije bio priznao NDH, ali je ipak

katoličku crkvu neovisnu o Vatikanu, na što Stepinac nije pristao. Komunističke vlasti su poslije rata žestoko proganjale sve vjerske zajednice, ali posebice Katoličku crkvu, pri čemu su stradali brojni biskupi, svećenici, redovnici i redovnice, te vjernici.

Hrvatski čovjek nakon NDH

Zagrebački književnik i kritik **Vlaho Bogišić** održao je izlaganje umjesto Ivana Lovrenovića koji nije mogao doći na Susret. Bogišić je govorio o NDH i njezinoj recepciji u BiH, ali s povijesno-književnoga stajališta. Nekadašnji emigrant, pjesnik i sadašnji urednik „Vijenca“ **Boris Maruna**, izložio je temu s naslovom: „Hrvatski čovjek nakon NDH“. Taj hrvatski čovjek mora bit ponajprije dobar čovjek, pa Hrvat; sada kada Hrvatska konačno ima državu, treba se otvoriti i nametnuti Zapadu, i to vlastitom inicijativom i kreativnošću. Maruna je usto iznio mnoštvo zanimljivosti iz svoga emigrantskog života.

U slobodnom večernjem terminu nastupio je **Franjo Prcela**, dominikanac i povjesnik iz Düsseldorfa. On je govorio o vrednoti dijaloga iz filozofske i teološke perspektive, a zbornik radova „Dijalog“, koji je on uredio, predstavio je **Jura Planinc**, socijalni radnik iz Gummersbacha i član uredništva „Žive zajednice“. Večer poezije u slobodnom večernjem terminu održali su gosti književnici Maruna i Bogišić. Inače se nakon svakog izlaganja vodila živa i polemična diskusija. Službeni dio Susreta 1997. završen je okruglim stolom i plenarnom raspravom. Vodstvo HAS-a je istaklo da je izborom ove teme željelo započeti databuizaciju NDH kao povijesne teme, te o njoj govoriti otvoreno, stručno i kritički. Susret je organiziran u suradnji s Europskom građanskom akademijom (ESTA) iz Bocholta. Za neposredniji susret, upoznavanje, razmjenu mišljenja, pjesmu i zabavu bilo je prilike u večernjim satima. Sljedeći jubilarni 30. Duhovski Susret HAS-a održat će se dogodne na istome mjestu, a sve obavijesti o HAS-u mogu se dobiti kod Roberta Ivišića u Berlinu, na tel. 030/7 51 99 96.

A. B.

Dio sudionika na Susretu za vrijeme predavanja

In Verteidigung der Entrechteten

Dr. Franjo Komarica, In Verteidigung der Entrechteten. Eine Auswahl der Dokumente des Bischofs und des bischöflichen Ordinariats von Banja Luka aus den Kriegsjahren 1991–1995, Doris Pack; Karin und Stephan Philippi-Novak, Institut für Südosteuropa e.V., Frankfurt 1997

Seit Ausbruch des Krieges in Bosnien und Herzegovina im Jahr 1992 ist Bischof Dr. Franjo Komarica zu einer moralischen Instanz, zum Anwalt für Menschenwürde und Menschenrechte, zum Fürsprecher und zur international gehörten Stimme der Rechtlosen, von Katholiken, Muslimen und Orthodoxen gleichermaßen, und in einer Situation, da nackte und brutale Gewalt regierte, zu einem Vorkämpfer für am Evangelium orientierte Gewaltlosigkeit geworden.

Vor Ausbruch des Krieges war die Region Banja Luka in Nordbosnien ein multikulturelles und multiethnisches Gebiet. 1991 wurden dort 625 000 Serben, 356 000 Muslime und 180 000 Kroaten gezählt. Heute, nach Vertreibung und Flucht, beträgt der Anteil der kroatischen und muslimischen Bürger jeweils kaum 5% der Bevölkerung; und dies, obwohl es in

der Region keine kriegerischen Auseinandersetzungen gab. Die Region wurde – wie man das zynisch nannte – „ethnisch gesäubert“...

Das vorliegende Buch legt Zeugnis ab von diesem Leid. Es enthält neben einigen gemeinschaftlichen Appellen der kroatischen Bischöfe aus Bosnien und Herzegovina und Kroatien vor allem die Briefe, die Bischof Dr. Franjo Komarica und seine engsten Mitarbeiter als Hilferufe in alle Welt gesandt haben: an Bischöfe, Priester und Gläubige, an den Hl. Stuhl, an die Vertreter nichtkatholischer Glaubensgemeinschaften, an die serbischen Politiker in der Region Banja Luka, der Republika Srpska und in Serbien, an kroatische Politiker in Bosnien und Herzegovina und in Kroatien, an die Regierungen und Staatsmänner der Welt, an die UNO und Humanitäre Organisationen und an die Presse.

Die ethnischen Konflikte und der Krieg in Bosnien und Herzegovina wurden für Bischof Komarica zur großen Herausforderung. Denn während des von 1992–1995 tobenden Krieges fielen 4/5 der Diözese Banja Luka unter serbische Kontrolle. Im Zuge der „ethnischen Säuberung“ seitens der bosnischen Serben wurden nahezu 95% der katholischen Bevölkerung aus ihrer Heimat vertrieben, über 400 Zivilisten getötet, darunter 5 Priester, 98% der Kirchen in der Diözese wurden entweder völlig zerstört oder beschädigt, und zwar nicht im Zuge von Kampfhandlungen – es gab dort nie Kämpfe zwischen den drei Volksgruppen, sondern durch gezielte Zerstörungsmaßnahmen. Von den Klöstern, Gemeindezentren und den übrigen kirchlichen Gebäuden wurden 33% dem Erdboden gleichgemacht und eine große Anzahl mehr oder weniger schwer beschädigt.

Bischof Komarica war in dieser Zeit für die Entrechteten der Region Banja Luka der einzige Fürsprecher. Ihm ist es in besonderer Weise zu verdanken, daß es zu keinen Gefechten zwischen Kroaten und Serben und zwischen Kroaten und Muslimen kam. In der Zeit des Terrors appellierte er mit unglaublichem Mut, aber auch mit Weitblick und Versöhnungsbereitschaft an die serbische Regierung und versuchte unermüdlich, die Weltöffentlichkeit über die Lage in seiner Diözese zu informieren und das Ausland zur Hilfe für die bedrängte nichtserbische Bevölkerung zu bewegen. Während des gesamten Krieges ließ er den Bedürftigen, nicht nur den Katholiken seiner Diözese, sondern auch den Muslimen und den Serben, mittels der von ihm aufgebauten Caritas humanitäre Hilfe zuteil werden. Obwohl er immer wieder massiv gedrängt wurde, Banja Luka zu verlassen, blieb er trotz größter Gefahr für Leib und Leben in der Stadt, weil er wußte, daß er für viele die einzige moralische Stütze ist.

So ist Bischof Komarica, der sich bereits vor dem Krieg in Bosnien immer für ein friedliches Auskommen von Kroaten, Serben und Muslimen eingesetzt hat und auch während des Krieges die ökumenischen und interreligiösen Kontakte aufrecht erhielt, zu einem glaubwürdigen Anwalt der Menschenrechte für alle geworden.

(Aus Vorwort II von Dr. Walter Kasper, Bischof von Rottenburg-Stuttgart)

Bestellungen:

Institut für Südosteuropa e.V.,
Hügelstraße 102, 60433 Frankfurt,
Tel.: 069/52 06 38 oder 51 72 22,
Fax: 069/51 10 31

KURZ NOTIERT

Kroatische Sprache – 1561

Stipan Konzul

KATEKIZAM

Edna malahna kniga ...
s pomoću dobrih Hrvatov
sad nai prvo istumačena

Тубинген

Tübingen
Godišće po Isukrstovim roistvu
1561.

Die Serben behaupten, daß die Kroaten keine eigene Sprache, keine Grammatik und keine Rechtschreibung hatten bevor der Serbe Vuk Stefanović Srbi-janac (alias Karadžić 1787–1864) das nicht erfunden hat. Es ist durchaus möglich, daß schlecht informierte bzw. desinformierte naive Leute die Lügen der großserbischen Propaganda als Wahrheit betrachten.

Stipan Konzul Istranin (Stephanus Consul Isterreicher) hat bereits im Jahre 1561 in Tübingen/Deutschland den **Katechismus** übersetzt und in einer „CROBOTISCHEN TRUCKEREY“ in „CROBOTISCHEN SPRACH“ (wie der Slowene Primož Trubar im Vorwort schreibt) drucken lassen.

Das geschah also vor genau 436 Jahre bzw. 226. Jahren bevor Vuk geboren wurde... L.B.

NEUERSCHEINUNGEN

Wissenschaftler, Dissident und Staatsmann

von Erich Bauer

In seinen Schriften zeigt sich der kroatische Präsident als hellstichtiger Analyst

„Die Welt kennt den kroatischen Präsidenten Dr. Franjo Tudman als Politiker, dem es erfolgreich gelang, die serbische Aggression gegen sein Land trotz der gewaltigen gegnerischen Überlegenheit an Waffen nicht nur zu stoppen, sondern auch zurückzuschlagen und so Kroatien als unabhängigen und souveränen Staat zu erhalten.“

So schreibt Rudolf Grulich im Vorwort zur deutschen Ausgabe des Buches „Das historische Schicksal des Volkes“, das ausgewählte historische Aufsätze Tudmans enthält. Nach 1991 sei das angegriffene Kroatien lange Zeit nicht nur allein gelassen worden, weil auch westliche Politiker Jugoslawien um jeden Preis erhalten wollten, sondern gerade sein Präsident sei im Westen nie so gewürdigt worden, wie er es als Staatsmann verdient hätte.

Kroatien steht heute nicht an der Spitze der neuen Staaten im Osten und Südosten Europas. Zieht man aber in Erwägung, daß von 1991 bis 1995 mehr als ein Viertel seines Gebietes besetzt war und brutal zerstört wurde – bedenkt man, daß der Rest des Landes Hunderttausende von Flüchtlingen und Vertriebenen aufnehmen mußte, und zwar nicht nur aus den besetzten Teilen Kroatiens, sondern seit 1992 auch aus Bosnien-Herzegowina und dem Kosovo, muß man Respekt und Bewunderung empfinden.

Als die Untätigkeit der Truppen der Vereinten Nationen nach mehr als drei Jahren augenscheinlich war, eroberte Kroatien im Mai 1995 das okkupierte Westslawonien und im August auch die Krajina in wenigen Tagen zurück.

Grulich rückt nicht nur den Präsidenten, sondern auch den Geschichtswissenschaftler und Analytiker Tudman in den Blick. Als Dissident gegen das kommunistische Regime in Belgrad war der ehemalige General bereits in den siebziger Jahren als wissenschaftlicher Autor bekannt. Spätestens als 1986 sein Buch „Die Nationalitätenfrage im heutigen Europa“ in deutscher Sprache erschien, hat Tudman gezeigt, wie realistisch er die Lage in

Europa beurteilte und damals bereits vieles vorwegnahm, was seit 1989 nur von jenen als überraschende Wende empfunden wurde, die den neuen Anforderungen der Politik nicht gewachsen waren.

Damals wollten westliche Politiker oft nicht handeln, vor allem nicht in Paris und London, anscheinend weil man dort noch in den Ideen der Versailler Ordnung für Ostmitteleuropa gefangen war und die neue Situation in Europa, insbesondere die Vereinigung der beiden deutschen Staaten, nicht wollte.

Rudolf Grulich weist im Vorwort auf große Themenkreise hin, die Tudman als Geschichtswissenschaftler immer wieder aufgriff, analysierte und behandelte: die nationale Frage in Jugoslawien, das Erwachen der Volksgruppen in Europa und die Auflösung der multinationalen Staaten, aber auch die deutsche Frage.

Tudman nannte bereits vor zwanzig Jahren die Borniertheit jakobinischer und falangistischer Unitarismen und Zentralismen beim Namen und stellte fest, daß die Ursache für Krisen und Konflikte in den meisten Fällen die Situation einzelner Völker und Volksgruppen ist, die ihre politische und oft auch kulturelle Selbstbestimmung nicht wahrnehmen können und sich deshalb als Minderheiten und Bürger zweiter Klasse erheblich benachteiligt fühlen. Die Versuche des zwanzigsten Jahrhunderts, das Zusammenleben der Völker durch die Ordnungen von Versailles, Jalta und Potsdam zu regeln, mußten scheitern.

Übrigens besitzt die heutige Republik Kroatien ein „Verfassungsgesetz über die Menschenrechte und Freiheiten sowie Rechte der ethnischen und nationalen Gemeinschaften oder Minderheiten“, das Frankreich oder Großbritannien ihren Volksgruppen nicht zugestehen.

Damit zeigt sich, daß die Republik Kroatien ein demokratisches Mitglied der Staatenfamilie Europas ist, dem leider allzu lange die Aufnahme in den Europarat verwehrt wurde. Für den deutschsprachigen Leser werden die Aussagen Tudmans über die deutsche Frage von besonderem Interesse sein. In einer Zeit, da niemand im Westen Zweifel an der Gültigkeit der Beschlüsse von Jalta und damit der Teilung Europas und Deutschlands zu äußern wagte, verurteilte der Geschichtswissen-

Franjo Tudman

Das historische Schicksal des Volkes

Ausgewählte Aufsätze

schaftler und Europäer Tudman Stacheldraht und Mauerbau als Schande für Europa und rechnete mit allen marxistischen Auslegungen ab, die das Weiterbestehen der deutschen Nation verneinten.

Er stellte klar, daß „derartige Theorien keine geschichtlich-wissenschaftlichen Grundlagen haben“ und „im deutschen Volk keine dauerhaften Wurzeln schlagen, gleichgültig, unter welchen ideologischen Formen es erzwungen wird. Die Geschichte wird, wann auch immer, ihr Urteil sprechen, spätestens dann, wenn sich in der internationalen Situation die erste Gelegenheit dafür bietet.“

Die Gelegenheit dazu bot sich schneller als die meisten Europäer dies erwarteten: Im Jahre 1990 am 3. Oktober für Deutschland, am 25. Juni 1991 aber auch für Kroatien. In der elementaren Lebensbedrohung des neuen kroatischen Staates durch die Aggression der Jugoslawischen Volksarmee und die Gleichgültigkeit des Westens konnte dann Deutschland durch den Kampf für die Anerkennung Kroatiens zeigen, daß es seinen Prinzipien treu geblieben war. Da es sich zuvor auf der Grundlage des Selbstbestimmungsrechts wiedervereinigt hatte, nahm es auch das Selbstbestimmungsrecht der Kroaten und Slowenen ernst. Die Republik Kroatien hat deshalb auch konsequent die kleine deutsche Minderheit, die im Osten Slawoniens die Massaker und die Vertreibung des Zweiten Weltkrieges überlebt hatte, als Volksgruppe anerkannt.

Franjo Tudman, Das historische Schicksal des Volkes. Ausgewählte Aufsätze. 672 Seiten. Verlagsbuchhandlung Sulek Köln – Heiligenhof – Bad Kissingen 1997. 58,- DM. (Aus „Deutsche Tagespost“, 21.5.1997)

REHABILITACIJA - OPORAVAK POD LIJEČNIČKIM NADZOROM

Cijene nove povlastice stare

Neki novi propisi o rehabilitaciji

Korisnici medicinske rehabilitacije od početka ove godine snose veći udio u troškovima. Za svaki dan rehabilitacije umjesto ranijih 12 plaćaju po 25 maraka od ukupne pune cijene. No, mnogi mogu biti djelomično ili potpuno oslobodeni od plaćanja. Sam korisnik inače tu vrstu medicinske usluge plaća najviše 42 dana u godini. Pri tom se početni dan i dan otpusta s rehabilitacije zaračunava i plaća kao jedan dan. Ako rehabilitacija uslijedi odmah ili najkasnije za dva tjedna nakon bolničkog liječenja, dakle ako se radi o takozvanoj Anschlussrehabilitation, tada se plaća svega za 14 dana, bez obzira koliko će rehabilitacija potrajati. Povoljnije je, dakle, otići na medicinski oporavak neposredno nakon bolničkoga liječenja jer se tada prolazi jeftinije.

Tko je oslobođen plaćanja?

U nekim slučajevima korisnici uopće ne plaćaju udio za rehabilitaciju. To se odnosi na nekoliko skupina:

- na one koji u trenutku podnošenja zahtjeva za rehabilitaciju još nisu navršili 18 godina;
- na primatelje socijalne pomoći,

- kao i na one koji primaju Übergangsgeld. No, i drugi od njega mogu biti oslobođeni, ukoliko bi plaćanje udjela u cijeni rehabilitacije predstavljalo značajno opterećenje za njihove materijalne prilike. U tu skupinu spadaju svi čiji su mjesečni neto prihodi u ovoj godini manji od 1709 maraka.

Za osobe s nižim primanjima - manja cijena

Nadalje, svi korisnici rehabilitacije neće platiti ni svoj puni udjel od 25 maraka dnevno već će, ovisno o obiteljskim, zdravstvenim i materijalnim prilikama, plaćati za dan između 14 i 25 maraka. Tu se pak razlikuju dvije skupine. U prvoj su osiguranici i umirovljenici koji imaju najmanje jedno dijete mlađe od 18 godina, no kojima je potrebna njega (Pflege). Ako su njihova mjesečna neto primanja između 1709 i 1800 maraka, za dan plaćaju, primjerice, 14 maraka. Oni, na primjer, koji primaju mjesečno između 2280 i 2400 maraka, plaćaju po 20 maraka dnevno. A sve koji primaju više od 3000 DM, dan rehabilitacije stoji 25 maraka.

U tom smislu, postoji ljestvica iz koje je vidljivo da se, počev od 1800 maraka, na svakih daljih 120 maraka primanja, za po

jednu DM dnevno povećava i naknada za rehabilitaciju.

U drugoj su skupini osiguranici bez djece, a kojima ne treba njega - dakle koji nisu pflegebedürftig. Oni će, naime, ovisno o visini svojih primanja, za dan medicinske rehabilitacije platiti između 18 i 25 maraka. Oni koji mjesečno primaju od 1709 do 1781 DM, plaćaju za dan 18 maraka. A svi koji imaju iznad 2344 marke, plaćaju po 25 maraka.

Najprije zahtjev, potom oporavak

Zahtjev za smanjeno plaćanje ili potpuno oslobođanje mora se podnijeti u svakom pojedinom slučaju, budući da osiguravatelju nisu poznate pojedinačne obiteljske, zdravstvene i druge prilike. To treba učiniti prije nego se ode na rehabilitaciju. Zahtjevu se prilaže potvrda o visini primanja koji izdaje poslodavac ili pak nadležni organ, ukoliko se radi o umirovljenicima. A sve to predaje se mirovinskom osiguranju.

Inače je 1995. godine, prema podacima njemačke krovne udruge zakonskog mirovinskog osiguravatelja iz Frankfurta na Majni, od 834 000 korisnika rehabilitacije - čak 453 000 bilo dijelom ili potpuno oslobođeno plaćanja. A daljih 58 000 platili su nižu cijenu od maksimalne. U svakom slučaju poželjno je za one kojima je potreban medicinski oporavak da se detaljno o svim uvjetima raspitaju kod mjerodavne službe mirovinskog osiguranja. M.K.

NOVO IZDANJE

Papa Ivan Pavao II. istinski prijatelj Bosne

Knjiga o zauzimanju Svetoga Oca i dužnosnika Svete stolice za uspostavu mira i očuvanje Bosne i Hercegovine

Knjiga dokumenata „Papa Ivan Pavao II. istinski prijatelj Bosne“ fra Velimira Blaževića koja sabire i obrađuje javne istupe i zauzimanje Svetoga Oca Ivana Pavla II. protiv nasilja i za zaustavljanje rata u Bosni i Hercegovini, nedavno je objavljena u izdanju „Svjetla riječi“ iz Sarajeva. Na 339 stranica, sabrano je više od 300 dokumenata, u razdoblju od 29. siječnja 1991. do 29. kolovoza 1996. godine. U tri i pol godine rata u BiH, „nije prošao gotovo nijedan, a da papa Ivan Pavao II. nije podizao svoj glas protiv nasilja, da nije pozivao na obustavu i na uspostavu pravednoga mira, da nije izražavao solidarnost s onima koji nedužni, teško stradavaju, i da nije pozivao da im se pruži nužna pomoć, i osobito da nije pozivao na molitvu za prestanak rata i uspostavu mira, kao i na molitvu za one koji najviše trpe“, napisao je u predgovoru autor koji je dokumentarnu građu za knjigu sabrao

iz poluslužbenoga vatikanskog dnevnika „L'osservatore Romano“, iz četiriju knjižica, te iz nekih drugih izvora. Sabrani su najvažniji Papini govori te nastupi njegovih suradnika iz vatikanske dipolomacije u svezi s krizom u nekadašnjoj Jugoslaviji i ratom vođenim u republikama BiH i Hrvatskoj. Želja autora je bila da „naša javnost bude informirana o tome kako je BiH i njezino stanovništvo u Ivanu Pavlu II. imalo iskrenoga prijatelja i sugovornika“, a drugi razlog da se „argumentirano pokaže kakvo je bilo stajalište i zauzetost Svete Stolice i Vatikana u pogledu razrješenja jugoslavenske krize i rata“. Dokumenti objavljeni u knjizi podijeljeni su na dva dijela. U prvoje dijelu su dokumenti koji potječu od Svetoga Oca i velikodostojnika Svete Stolice, a u drugom, znatno kraćem dijelu, dokumenti koji imaju svoj izvor u nastupima djelatnika vatikanske dipolomacije.

**Flüchtlinge schützen.
Menschenrechte kennen
keine Grenzen.**

ai
amnesty international
FÜR DIE MENSCHENRECHTE

Wir schicken Ihnen gerne weitere Informationen zu. Schreiben Sie uns und legen Sie bitte DM 4,- in Briefmarken bei: ai, 53108 Bonn
Spendenkonto: 90 90 100
Sparkasse Bonn, BLZ 380 500 00.

Narudžbe: Svjetlo Riječi, S. Radića bb, BiH-80101 LIVNO, Tel./Fax: 00387/80/2 11 11.

Taj divni Božji svijet – Vjernik i ekologija

3. dopunjeno izdanje

Jedinstvena i jedina pedagoška knjiga na hrvatskom jeziku koja obrađuje pitanja ekologije i sadržaja kršćanske vjere koji se odnose na čovjekovu odgovornost za okoliš: konkretne pokazatelje ekološke krize, biblijske i druge literarne tekstove kojima se pobuđuje ljudska i kršćanska odgovornost za okoliš.

Namijenjena je svima koji se zanimaju za ovo područje a posebno **nastavnicima i učenicima** osnovnih i srednjih škola.

RJEŠENJE KRIŽALJKE IZ PROŠLOG BROJA

OSLIĆI □ ODMA
KVAS □ KOZJAK
NERUDA □ NERA
OTIS □ KLAVIR
□ A □ SVAČIJI
BOGORODICA □ H □ G
UBODI □ IVA □ MARONI
BILAJ □ ČA □ NAZARET
RT □ REPATRIJACIJA
EEZ □ DARIO □ KRAVAR
GJIVARI □ GRAD □ AČE

Zbog svog interdisciplinarnog pristupa može se koristiti ne samo u nastavi **vjeronauka, etike i biologije**, već i u **književnosti**.

Knjiga je izvrstan materijal za **pripremanje ekoloških kvizova**, a kao takva nalazila se na svakom popisu literature za kviz. Na Vaš zahtjev možemo Vam dostaviti **pitanja za usmeni i pismeni dio natjecanja** koja su izrađena upravo na temelju ove knjige.

Prvo izdanje tiskao je **Hrvatski naddušobrižnički ured u Frankfurtu 1990. Pokret prijatelja prirode „Lijepa naša“** tiskao je drugo, domovinsko izdanje u 10 000 primjeraka koje je rasprodano. Treće dopunjeno izdanje priredio je **Franjevački institut za kulturu mira**.

Knjiga ima 158 stranica. Gotovo je svaka stranica ilustrirana i to s više ilustracija. U dodatku su komentari literarnih tekstova, praktična uputstva što svatko može sam učiniti i predložiti tekstova za ekološka liturgijska slavlja i druge ekološke manifestacije.

Cijena 20,- DM. Za narudžbe od 10 i više primjeraka dajemo **popust od 50%**. U cijenu nije uračunata poštarina.

Narudžbe slati telefonom ili poštom na sljedeću adresu:

Franjevački institut za kulturu mira
Poljudsko šetalište 17
HR-21000 Split
tel./fax: 00385-21342622.

Uplate možete izvršiti poštanskom uplatnicom ili na devizni žiro račun: Franjevački institut za kulturu mira, s naznakom za TDBS: Blz. Splitska banka dd. 7031 Konto Nr. 1204475.

Na istoj adresi možete naručiti:

- Praštanje, zbornik radova sa znanstvenoga simpozija. Cijena 30,- DM.
- Mir svim stvorenjima, zbornik o štetama koje je rat imao na okoliš. Cijena 20,- DM.
- Mir u pravednosti, završni dokument ekumenskog susreta u Baselu. Cijena 10,- DM.

Za narudžbe više od 10 primjeraka dajemo popust od 40%.

NAGRADNA KRIŽALJKA

OD HRK ZADUŽEN ZA MEDIJE, BISKUP MARKO	IMPERATOR, KRALJ	ŽLJEBOVI, UREZI	DIREKTOR GLASA KONCILA, JOSIP	IZASLANICI	NAZIV 33. SLOVA GLAGOLICE	OŠTRIL ZA GLOVKE	ITALIJA	BIVI SE NEKOM BACAČKOM DISCIPLINOM	MARLENA MAJKA
☐	☐	☐	☐	☐	☐	PRUT, BATINA NEBESKI SVOD			
KOZAČKI POGLAVICE							ANCONA SLJEDBE-NICE ILIRIZMA		
MAJKA									
STABLO UZ POTOK FRANC. FILOZ. MATERIJALIST PAUL DIETRICH (18. st.)	V	MJESTO NA KRKU	M	RAVNATELJ NOVOGA RADIJA, FRA MIROKO	VRSTA DIV- LJE MAČKE "ZATVARAČ" OKA	PUBS. (MN.) NADARE- NOST, DA- ROVITOST			
RADIO KOJI JE USTANO- VILA HRV. BISK. KONF. (POČIO 17.5.)	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐
OKRETAJNE, PREVRTAJ- NE (MN.)					VRSTA PAPIGE KORALJINI OTOCI		OREGON ČLANOVI STANOŽIV. SEKTE	ITALIJA NAJDUŽA ZAGREBAČ- KA ULICA	☐
UREDNIK INF. PROGRAMA RADIJA, DANIEL	☐	☐	☐	SASTAVNI VEZNIK KALJI	SUMSKA KREDA (MN.) TROJA		GOSPODIN (GRČ.) ZEMLIŠTE		☐
BELGIJA	CESTO NIJOMI DIO TULEA U ŽIVOTINJA	☐	☐			STR. Ž. IME OBOJICA			☐
VRSTA BORA (MN.)		☐	☐	PUKOVNIK (PO FRANC.) IRIDIJI				I D NOGOMET- NI KLUB	☐
DUKAT, ZLATNIK (MN.)		☐	☐		ŽITELJI LIBANONA LITRA				☐
H P		PIRITI, PIRKATI	☐				POPUP, NALIK		☐

Rješenje
pošaljite
najkasnije
do
5. VII. 1997.

Nagrađeni:

Josip
Gregurić,
Windsheim

Andelko
Stipanović,
Ludwigshafen

MLADI IZ DIJASPORE U HRVATSKOM GLAVNOM GRADU

Hrvatska vas željno čeka

Frankfurtsko Dušobrižništvo za Hrvate u Njemačkoj priredilo je i ove godine susret hrvatske mladeži iz Njemačke u domovini, a u Zagrebu se okupilo oko 800 mladih. Bili smo u Saboru, na Jarunu, u katedrali, na Trgu bana J. Jelačića. Bio nas je pun Zagreb, kao što je puna bila i naša duša.

Putovanje je bilo ugodno, sa smijehom, pjesmom i molitvom. Krenuli smo u srijedu navečer, 28. dana svibnja. U busu smo uspjeli samo malo spavati. Smjestili smo se u skromnom ali dobrom zagrebačkom hotelu „Park“.

Četvrtak je i blagdan Tijelova. Bili smo u katedrali na misi i sudjelovali u tijelovskoj procesiji. Koncelebriranu misu predvodi kardinal Franjo Kuharić. U pamćenju ostaju riječi da je čovjek najuzvišenije stvorenje Božje i da samo s Bogom i u Bogu može biti sretan. Put do Boga je put ljubavi.

Bože moj, kako bi to bilo lijepo, kako to izgleda jednostavno, ići tim putom ljubavi, a opet ljudi čine koješta. Zatim smo se pokušali odmoriti i upoznati s „okolinom“, to jest s jezgrom grada Zagreba. Nismo naravno propustili već te večeri upoznati Zagreb i pod svjetlom gradske noćne rasvjete, by night. Zagreb je već te večeri bio u blagdanskom sjaju i izdanju.

A tek u petak, 30. svibnja: Dan hrvatske državnosti! Očekujemo susret sa skupinama mladih iz ostalih misija. Stižemo na Stari grad, pred zgradu Hrvatskoga sabora, crkvu sv. Marka i hrvatske Vlade. Fra Bernard Dukić je u habitu i već je tu sa svojom ekipom. Najprije ćemo u Sabor. Ulazimo u velebno saborsko zdanje i zauzimamo mjesta u zastupničkim klupama. Prisjećam se lekcija iz povijesti o parlamentarnoj demokraciji, a imena i značaj ovakvih zgrada imaju posebno mjesto u svakoj državi: Sabor, skupština, parlament, Bundestag, sejm, дума, senat, kongres... Mi mladi Hrvati iz inozemstva

sabrali smo se u našem Saboru. Pjevamo najdražu himnu na svijetu, Lijepu našu. S rukom na srcu i ponosno. Kako se i dolikuje mjestu na kojem se nalazimo.

Pozdravlja nas neumorni fra Bernard i govori kako smo mi mladi iz dijaspeore oni koji ovu domovinu moraju obnavljati i graditi. Željko Sabol iz saborske službe za odnose s javnošću također nam želi dobrodošlicu i pripovijeda nam kratku povijest Sabora. Ističe kako je ovo najveća skupina hrvatske mladeži iz Njemačke koja je ikada bila u Saboru. Sabor je u hrvatskoj povijesti imao veliku državotvornu važnost, a uvijek je predstavljao kontinuitet i instituciju hrvatske državnosti. Prijelomni datum u hrvatskoj povijesti svakako je današnji dan, 30. svibanj, a godine 1990. Tada je u ovom Saboru donesen ustav nove, nezavisne, suverene i demokratske države Republike Hrvatske. Sabor ima dva doma: zastupnički i županijski.

Nema ljepše zemlje od Hrvatske

To je sve što smo upamtili o Saboru. Imali smo zatim čast da nas pozdravi prvi predsjednik Sabora iz 1990. dr. Žarko Domljan. Rekao je da tako punu sabornicu još nije vidio i da je vrlo važno da i mi mladi iz inozemstva tu ustanovu posjećujemo i smatramo svetinjom hrvatske države. Pozdravio nas je još jedan uglednik, dr. Jure Radić, ministar obnove i razvitka u Vladi RH i povjerenik Vlade za odnose s vjerskim zajednicama. Izrazio je radost i zadovoljstvo što nas vidi u Saboru. Ako su naši roditelji morali ići u tudinu, sada to više nije potrebno, jer imamo slobodnu

hrvatsku državu, a njezini građani su i hrvatski iseljenici. „Hrvatska vas željno čeka. Sve vas pozivamo: vratite se u Hrvatsku, zemlju svojih pradjedova. Vaši korijeni su ovdje. Nema ljepše zemlje od Hrvatske“, završio je dr. Radić, pozdravljen burnim pljeskom.

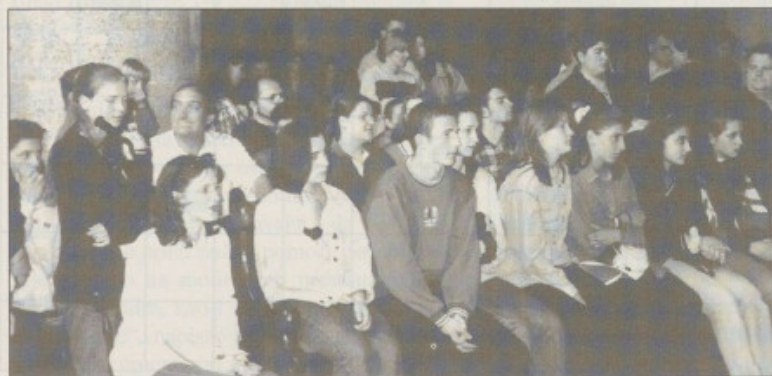
Onda je odjeknula pjesma. Ante Tolić, student glazbe u Frankfurtu, zapjevao je „Bože čuvaj Hrvatsku“, „Ne dirajte mi ravnicu“ i „Večeras je naša fešta“. Na gitari ga je pratio brat Manuel, a refrene pjesama prihvaćala je cijela sabornica, koja se tresla od pljeska, pjesme i radosti.

Nakon razgledanja i slikanja u Saboru našli smo se u obližnjoj crkvi sv. Marka, koju je Gradac sačuvao još iz 13. stoljeća. Župnik Dudaš nam je predstavio povijesne i umjetničke znamenitosti te crkve i njezino značenje. Nismo ni znali što sve imamo. Spustili smo se zatim do Kamenitih vrata. Sutra je blagdan Gospe od Kamenitih vrata. Pomolili smo se i zapjevali iz svega glasa „Rajska djevo“.

Popodne smo promatrali veliku feštu na Jarunu. Mimohod hrvatskih oružanih snaga pokazao je vojnu i obrambenu snagu naše zemlje. Nikoga neće napadati naši momci, ali će braniti svaku grudu naše domovine. Da se ne ponovi hrvatsko stradanje s početka domovinskog rata! Zaba-va i koncert na Jarunu potrajaše do kasno u noć. Bili smo sretni i veseli u mnoštvu mladosti.

Subotu smo iskoristili za razgledanje grada i okolice. Središnji događaj za nas je bila misa u katedrali, koju je u 17,30 sati predvodio kardinal Kuharić. S njim su misu slavili i svećenici iz naših misija. Pod misom je solo dionice pjevao Ante Tolić. U molitvi vjernika zamolili smo Isusa da bude naš uzor i da prati naše korake, da bude jamac naše budućnosti; zahvalili smo mu za dar vjere i ljubavi prema rodnoj grudi. Gospodinu smo osobito preporučili duše naših mladih vojnika i svih koji su pali za našu slobodu, jer bez njihove žrtve možda ni mi ne bismo bili toga dana u Zagrebu. Na koncu mise kardinal Kuharić je zahvalio fra Bernardu na njegovu neumornom pastoralnom radu među hrvatskim iseljenicima. Slikali smo se na Kaptolu i zatim razišli po gradu. Plesali smo i pjevali u „Saloonu“ i nekim drugim diskotekama. U nedjelju smo već morali natrag. Zahvalili smo fra Željku i fra Juri na strpljenju s nama. Ovaj susret ostaje neizbrisiv u našem sjećanju.

Branka i Marijana Mrkonjić

Mladi iz Nürnberga zauzeli su prva mjesta u crkvi sv. Marka

26. KROATISCHES KATHOLISCHES
JUGENDTREFFEN
ZAGREB • 29.–31. 5. 1997

▲ Ante Tolić, student glazbe iz Frankfurta pjeva solo-dionice u Saboru, a njegov brat Manuel prati ga na gitari

Mladi pjevaju „Lijepu našu“ u ►
sabornici

Fotos: A. Batinić

Poput zastupnika u saborskim ►
klupama mladi iz dijaspo-
re slušaju govor dr. J. Radića

Skupina mladih iz Freiburga ►
slikala se za uspomenu
ispred crkve sv. Marka

26. KROATISCHES KATHOLISCHES JUGENDTREFFEN ZAGREB • 29.–31. 5. 1997

◀ Das Gebäude des kroatischen Parlaments (Sabor) glänzte am Tag der kroatischen Staatsgründung in neuem Gewand

▲ Im Sabor begrüßten Pater Bernard Dukić, Dr. Žarko Domljan, Dr. Jure Radić die Jugendlichen aus Deutschland. Abgebildet sind auch Pfr. Branko Šimović, Dr. Josip Lucić und Tomislav Burić.

▲ Mit den Jugendlichen waren Priester und Pastoralmitarbeiter und -mitarbeiterinnen im Sabor.

Fotos: A. Batinić

Auf dem Jugendtreffen in Zagreb waren auch etwa hundert Jugendliche aus Frankfurt. Eine Gruppe ließ sich zur Erinnerung mit ihren Seelsorgern P. Željko Ćurković und P. Jure Zebić auf dem Jarun fotografieren. Foto: Privat

